

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon 56-12. Kiadóhivatali telefon 54-39.
Igazgatóság: „ 842. Nyomdai „ 44-08.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Feladószerkesztő: **KABOS ED**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Ezüsttálcán.

(v.) Napok óta suttymban főztek valamit az ellenzéki konyhán. S ugyancsak napok óta azok közt, akik a szakácsok és kukták rejtelmes sürgölődését látták, egyébről sem folyt a szó, csak arról, hogy vajjon mi lehet az, amit ilyen titokzatosan főznek. Ma végre kitudódott. Az ellenzék a disszidensekkel együttesen a házszabály-reviziót dolgozta ki, — persze *Tisza István utóda számára*.

Ugyan kérem, ne tessék ezen megütödni. Nincs ennél természetesebb dolog a világon. Hiszen azt, hogy a parlamenti szótárszabadság volt veszedelemben s hogy a fölöttébb értékes szabadságjog védelmére alakult a koalíció, sokan állították ugyan, de senki nem hitte. Nem hihetta senki, mert köztudomású volt először az, hogy az ugrai levél előtt maga az ellenzék is mindig beismerte a technikai obstrukció korlátozásának szükséges voltát s másodsorban az, hogy maga a kormány sem akart ennél többet s ennek csattanó bizonyítékát is szolgáltatta, midőn még a rendes évi üljönjuttalék megobstruálásának akadályozásáról is lemondott. Ezt jól tudta mindenki az országban s épp ezért háttástanul puffogott el a többrendbéli próklamációk mindama nagyhangu szólama, amely a revízió céljául a szólás-szabadság elközbását s elsősorban a ka-

tonai kérdéseknél a nemzeti lelkiismeret elnémitását s a nemzet ellentálló erejének erőszakos letörését mondotta. A publikum e paprikás vádakát jóízű mosolygással fogadta. S magában ezeket mondogatta:

— Jól látjuk mi, hogy az urak miben sántikálnak. Ha a revízió okvetlenül a szólásszabadság csorbítását jelenti, hogyan koncedálhatnak az urak olyan revíziót, amely ne érintse a szólásszabadságot? Ha pedig elképzelhető ilyen revízió is, mért nem mentek bele az urak a huszonegyes bizottságba, ahol módjuk lett volna arról gondoskodni, hogy olyan házszabály-módosítás jöjjön létre, amelyet az urak is koncedálhatónak tartanak? Tiszta sor: az urak nem egy izgalmakkal terhes kérdés békés elintézését akarták, hanem a bonyodalmak mesterséges felidézését s tetézését és nem az ország megnyugtatására törekedtek, hanem a kormány megbuktatására. Azt is jól láttuk mi, hogy eleinte az évi üljönjuttalék volt a megbotránkozás köve. Ahá, mondogatták, imhol a lólab. Ezért csinálódott az egész. Most már világos, hogy Bécs mit akar. Azt akarja, hogy a katonai kérdésekben örökös szájkosár legyen a népképviselőten. Kapta magát erre Tisza István és elejtette az üljönjuttalék dolgát. Ha csak ez kell az uraknak, tessék. Ha kedvük tartja, agyonbeszélhetik akár évente a rendes üljönjuttalékot is. Az országnak ez

tetszett. A parlamentbeli uraknak kevésbé. Mikor elmúlt a revízióból az egyetlen sérelem, hirtelen sérelmes lett az egész. Azt mondták: ha ilyen nyugodtan részabadi minket a rendes üljönjuttalékra is, akkor gyanus a dolog. Akkor van ennek az ügynek valami bibéje. Hol van ez a bibé s miben áll, nem tudható. De ami gyanus, az gyanus. Így esett meg az a furcsaság, hogy az ellenzék akkor kiabált a leghangosabban a hadsereg javára való alkotmánykötésről, amikor Tisza István még a rendes évi üljönjuttalékot is kivette a tervezett szigorításból. Mi egyéb következik ebből, mint az, hogy az ellenzék nem a szólásszabadságot védelmezte s nem a nemzet ellentálló-erejét óvta, hanem oly célból taktikázott, hogy a szükséges, elkerülhetetlen, sőt halaszthatatlan házszabály-revizió fejében legalább újra része legyen a kormánybuktatás győnyörűségében?

Igy okoskodott máig a publikum és igazza volt. Mától fogva a helyzet még tisztább lett.

Az ellenzék, imé, maga dolgozta ki egy házszabály-reviziót. S kijelentette, hogy ezt kész azonnal megszavazni, csak menjen Tisza István.

Mely okból és mely célból jött hát létre az ellenzéki koalíció? Az országnak azt mondták: azért, hogy ne legyen revízió, mert csakis így tartható érintetlen épségben a szólásszabadság.

TARCA

A tudományok világából.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtja: *ifj. Méray-Horváth Károly*.

Dematerializáció! — Vannak a tudományok néha olyan meglepő fordulatai, amik aztán egy jó ideig szinte vezérlő motívumot képeznek a tudás muzsikájában. Divatba kap és vesszőparipájá lesz a természet fölött való gondolkodásnak: tudós, művelt és félművelt azon nyugalommal divatos lesz, mint az autómobil. A „dematerializáció” nevére hallgat a tudományok ez új szárnyas szekere. Oly óriási dolog, oly megkapó és még hozzá oly szép, ahogy a végtelenség isteni utait befutja, hogy divatja hódító lesz.

Dematerializáció, — ezzel a fogalommal tehát meg kell barátkoznia, aki modern Dematerializáció, — az anyag megszűnése és átváltozása szellemé — eddig csak a spirítiszták szótárában szerepelt. Most azonban — persze egész más értelmében, amihez a spirítizmusnak semmi köze — imé fizika.

Hogy mi az? — Röviden összefoglalva így kell érteni.

A tudás nagy kérdése, a mindent felölelő kérdés: hogy mi az anyag, a matéria? Egy csu-fondáros költő ugyan egész szatirát írt arról, hogy miféle rögeszméje az embernek, hogy ilyen kérdések a fenekére akar jutni. Mert, mondja

ő, bizonyos, hogy a szappanbuborékon is vannak ici-pici valakik, mondjuk: molekulák. Micsoda komikum a mi szemünkben, ha azok örök az eszöket — miért ne legyen nekik is eszök — hogy miből valók ők? Szerintünk káliszappan és nátronból. Nekik ez a világ. Így vagyunk mi is a világgal. Ki tudja, vajjon mi is nem a mi káliszappanjaink meg nátronjainkból képzeljük-e az egész világot, mikor annyi minden lehet még azon kívül?

Persze, disputába bajos elegyedni a csu-folódóval, aki hasonlatokban utazik. Mert ezzel szemben például mégis csak megdöbbentő tény az olyan, hogy a tudomány előre meghatároz valamely anyagot, clemet, amelyet csak később, néhány év múlva fedeznek fel, hogy csakugyan van a világon. Azaz: a tudomány már a dolgok önön rendjénél, teremtetésük törvényszerűségénél tart, messze túl és kívül azon, ami csak spekuláció.

A nagy kérdés feszegetésében is, hogy mi a matéria, a spekuláció, a filozófia már réven kimerült. A tudomány meg csak most kezd igazán. Most kezd és most is csak roppant óvatossággal, hogy spekulációkba ne keveredjék.

Ismeretes mindenki előtt, hogy bárha a villamosságot mindenképp babráljuk, használjuk uton-utfélen közünk ügyében van, minden tulajdonságát oly nagyszerűen ismerjük, hogy zsebkalendáriumba van már foglalva minden számítás matematikai képlete: mégis a fizika, szerényen, azon kezd, hogy, kérem, micsoda is tulajdonképpen az a villamosság? — azt nem tudjuk még.

De kezd már bontakozni mégis. És éppen

ezen az uton hatol be egy neves francia tudós, *Gustave Le Bon* az ő most közreadott elméletével a matériák magyarázatába is.

A villamosság a jelenségek legáltalánosabbja. Ugyszólván mindenütt, és mindig van villamosság. Leesik egy vizezsepp, felmelegít valamit a nap, fémek ha hevítünk, bármely reakció, amely az anyagban valami módosulást idéz elő: mindenütt keletkezik villamosság. Mentől tovább hatol a vizsgálódás, annál inkább az tűnik ki, hogy a villamosság a természetnek valamely főjelensége.

Ahol valami vegyi hatás megy végbe, ott villamosság támad. Tehát valami történik, ami az anyagok legkisebb részecskéivel függ össze. Dörzsölésre villamosság keletkezik. Ha azt tudjuk, hogy mi az, ami a megdörzsölt üveg vagy spanyolviasztól távozik, mikor villamos lesz akkor meg van olíva az anyagok legsarkalatosabb tulajdonságának kérdése. Az anyagok legkisebb részecskéivel történik valami. Tehát intraintermikus energia forog szóban. Miből áll ez?

És itt *Gustave Le Bon* gyönyörűen levezeti a villamosság mindenféle jelenségeiből az ő megkapó tételét, hogy villamosság és anyag, az: egy és ugyanaz a dolog két különböző alakban.

És pedig akként, hogy minden atom dematerializálódni akar, azaz: minden anyagunk minden legkisebb része nem-anyaggá akar átváltozni. Disszidálni törekszik. Feloldódni nem anyaggá, hanem energiává. Azaz, ami eredetileg volt, ami eredetileg az egész világról képezte: energiává.

Tehát a világtörténet eredetileg valami ma-

ság. S most, ime, ők maguk hozzák ezüsttálcán a revíziót a többség elé. Igaz, hogy ugyanezen az ezüsttálcán a Tisza István fejét akarják maguktól vinni. A pokolba tehát a szólásszabadsággal, ha ezen az áron kormányt lehet bukztatni, ugy-e bár? Avagy a technikai obstrukció megnehezítése nem is csorbítja tán a szólásszabadságot? De hiszen akkor közönséges ámitás volt az a temérdek deklamáció, amivel az urak a fenyegetett szólásszabadság védelmére akarták a néptömegeket mozgósítani!

Helyes: így is jól van a dolog. Sőt így van csak igazán jól. Hanem aztán tessék ám a közönséggel ezentúl őszintén diskurálni. Ne szavaljon a koalíció többé alkotmánykibzásról, jogtiprásról, szájkosárról, a parlamenti szószólók lenyűgözéséről és efféle dolgokról. Hanem vallja be azt, amit immáron ugyis mindenki tud: hogy nem az alkotmány védelme, még csak nem is a revízió meghíusítása csodította egy közös táborba, hanem egyedül a kormánybuktatás reménye és szándéka. De még ennyi sem elég az őszinteségből. A koalíció nemcsak maga kever kártyákat, hanem a saját keverésű kártyákkal játékokra is szólítja a választókat. Azt mondja a választóknak, hogy mondjanak le politikai elveikről, tagadják meg politikai meggyőződéseiket és szavazzanak mindenütt a koalíció közös jelöltjeire. A negyvenvolcas választó szavazzon Apponyistára, noha ez a hatvanhetes közjogi alapon áll. A liberális érzelmű ellenzéki választó, noha lelkéből utálja az ultramontán irányt, szavazzon lelkesen néppárti jelöltre. Ezt kívánja a választóktól a koalíció. Tegnapig még mondhatta, hogy e súlyos áldozatokat okadatolja az a szent cél, hogy meghíusítsák a házszabály-reviziót, amely ha megtörténik, rombadől a szólásszabadság és esorba esik az alkot-

mányon. Mától fogva ezt többé nem mondhatja. Hiszen maga dolgozta ki a házszabály-revizió tervezetét s megkínálta vele a többséget. Hát mit mondhat mátol fogva a választóknak a koalíció? Ha ámitani nem akar, csak azt mondhatja nekik, hogy az ellenzéki pártok szövetségének egyetlen célja: a Tiszakabinet megbuktatása. És a legsúlyosabb erkölcsi és politikai áldozatokat azért akarja a választókkal meghozatni, elvtagadásra azért akarja a választókat bírni, egyedül azért, hogy eltegyen láb alól egy kényelmetlen kabinetet. A függetlenségi párti választó szavazzon hatvanhetes jelöltre, a klerikalizmustól undorodó választó szavazzon néppártira és viszont. — s miért? Mert a koalíció más ember kezére akarja játszani a kormányhatalmat.

Ilyen paklizásra a magyar közönség nem kapható.

Apropos, valami másféle feltétele is van a koalíciónak. A választói jog reformját is követeli. Hogy mekkorát, azt elhallgatja. Azaz hogy megmondja: akkorát, amekkorát Tisza István akar. A legszivesebben mentül kevesebbet. Ha szépen kérik, ettől is állanak. Hiszen csak tisztességgel ki kellett jönni az immel-ámmal vállalt obligóból. Az utcának hiába udvaroltak, vigye ördög az utcát. Ezt meg a polgárjogokból kitagadott tömeg fogja magának jól megjegyezni.

BELFÖLD

Aradmegyeiek a kereskedelmi miniszternél.

Az arad-hegyaljai motoros vasút ügyében ma délután Aradról és az aradvidéki hegylajai községekből hatvan tereg küldöttség tisztelettel Hieronymi Károly kereskedelmi és Lukács László pénzügyminiszternél. A küldöttséget Horcag Ferenc és Vancsó Gyula országgyűlési képviselők vezették. Hieronymi miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a tervezett vonalnak mielőbbi ki-

Maga a rádium is, ezen az alapon, érthető tüneményre válik; a sugárzása: disszociációja az atomoknak, dematerializálódás, amely ebben az anyagban még legközelebb esik az ősi energiához, ebben még nem vált teljesen materiálá, hanem részben még folyik az átalakulás és ezt látjuk a sugárzásban, amely tényleg fény-, hő- és villamos tulajdonságokkal bír.

Tagadhatatlan: gyönyörű hipotézis. Majd meglátjuk, hogy a fizika tudósai miként viselkednek iránta, hogy szedik szét. Annyit mindenesetre megjegyezhetünk, hogy korántsem valami kifőzött elméletéről van szó, ami csak egy valószínűségként elhíandó vagy sem, hanem Gustave Le Bon mindazt, amit felépít, a kísérleti fizika segédelmével építi fel, tehát a tudománynak egészen pozitív módszerével. Ami természetesen kritika és ellenőrzés tárgya még bőven lehet.

Gustave Le Bon szerint így a nap eem egyéb, mint egy még nem teljesen materializálódott anyagtömeg. Még onnan folyton sugárzik az energia. A föld azonban már sokkal előrehaladottabb materializálódás fokán van, a hold pedig már teljesen materializálódott.

Kétségtelenül: a világegyetemnek sok jelensége, a földnek pedig az ő energia-tüneményei csudálatos szépen összefüggő magyarázatukat lelki a Le Bon hipotézisében. Maga a villamosság pedig, mint az ősi energiák képe, a dematerializálódott materia, igazán őriási dolog, megkapó, impozáns és szinte költséget, a teremtés költséget.

építését a töle telhető minden eszközzel elő fogja mozdítani. A vonal részére meg fogja adni a törvény által biztosított kedvezményeket, az építési engedélyt pedig rövid idő alatt kiadja, úgy, hogy a vidék gazdasági életére oly fontos vonal építését még a tél folyamán megkezdhetik. A küldöttség ezután Lukács pénzügyminiszternél tisztelettel, aki a vonal építése részére a törvényben kiszabott legnagyobb állami hozzájárulást helyezte kilátásba, mert mint mondta, tudja, hogy a kereskedelmi miniszter a motoros helyi érdekű vasutakat nagy támogatásban kívánja részesíteni.

Nincs kompromisszum.

Budapest, december 22.

Napok óta szállodtak az ellenőrizhetetlen hírek, melyek a készülő kompromisszumot engedték sejtetni. Mindenki beszélt róla és senki se hitt benne. Ma aztán kipattant a titok: a disszidensek és a szövetkezett ellenzék vezérlő-bizottsága között csakugyan folytak tanácskozások, még pedig egy, gróf Andrássy Gyula tollából kikerülő házszabály-tervezet fölött s olyan célzattal, hogy amennyiben a szövetkezett ellenzék a bemutatott házszabály-reviziót magiévé tenné, gróf Andrássy Gyula ezen az alapon megkísérli a kormánynyal a kompromisszumot. A disszidensek és a szövetkezett ellenzék között a megállapodás szerencsésen létre is jött és gróf Andrássy Gyula az éjjel föl is kereste gróf Tisza István miniszterelnököt, hogy a kompromisszumot — ha lehet — nyélbe üssék. A találkozás megtörtént, kompromisszum pedig nincsen.

Ez az, ami ma kipattant.

A szövetkezett ellenzék hivatalosan értesült már gróf Andrássy Gyula missziójának sikertelenségéről s nagy felháborodással hárít át minden felelősséget a miniszterelnökre. Mától fogva az egész szövetkezett ellenzéknek az a jelszava: *tehát legyen harc!* Viszont a szabadelvűpártban azt mondják, hogy az az elaborátum, melyet gróf Andrássy Gyula a szövetkezett ellenzék tudtával és beegyezésével mutatott be a miniszterelnöknek, több jelentős oknál fogva nem alkalmas a kompromisszum elősegítésére. S a szabadelvűpárt ilyenformán visszahárítja a felelősséget a kisebbségre, mint amely — szerinte — most árulta el csak igazán, hogy tisztán és kizárólag személyi harcot folytatott. Ebben a kölcsönös megvadásolásban pedig most már csakugyan alig képzelhető más bíró, mint a nemzet. És azért a mai napon senki sem kételkedik már benne, hogy a Házat január első napjaiban csakugyan feloszlatják s január végén választások lesznek . . .

Tisza és Andrássy.

A szövetkezett ellenzék képviselőtében Kossuth Ferenc tegnap megjelent a Nemzeti Kaszinóban s hosszasan tárgyalta a disszidensekkel a békés kibontakozás érdekében. Andrássy Gyula ez alkalommal egy új házszabály-tervezetet mutatott be, amelyet ő készített s amely alapul szolgálhatna az ellenzék és a disszidensek megegyezésének. Ezt a házszabály-tervezetet pontonként tárgyalta Kossuth és a disszidensek, végül pedig megállapodásra jutottak a házszabály-reviziója dolgában, szigorúan megállapítva a revízió határait.

A kaszinóbeli konferencia után gróf Andrássy Gyula fölkereste gróf Tisza István miniszterelnököt. Közölte vele, hogy sikerült megegyeznie a szövetkezett ellenzékkel a parlamenti béke helyreállítására dolgában s hogy olyan házszabály-revizió-tervezet számára nyerte meg, amely a technikai obstrukciókat lehetővé teszi, a költségvetési vitát korlátozza s alkalmas a parlament munkaképességének biztosítására. Ez engedményekkel szemben az ellenzék a lex-Daniel visszavonását és a Tisza-kormány távozását követeli.

Tisza István gróf nyugodtan meghallgatta

materiális, anyagtalan dolog töltötte ki: az energia. Energia sugárzott a végtelenségbe. Ugy, amint az energia e folytonos kisugárzás alatt csökkent, úgy változott át benne minden anyag, mentől tovább esöskent, annál kevésbé disszociálódó anyag, annál szilárdabb anyagokká; pára, gőz, folyékony anyagok kemény anyagokká, sorba. Az összes anyagkülömbések, az összes elematomok csak ugyanazon energiának, sugárzásnak a különböző gyorsaságu rezgéseiből támadtak.

Már most ugyanugy, ahogy minden atom energiából származott, ugy hordja magában minden atom az energiát, hogy ismét az legyen, ami volt. Azaz, minden atom materializálódott energia, mely azon energiát hordja magában, hogy disszociálódjék: nem-anyagká; — dematerializálódjék.

És ez a dematerializáció indul meg minden anyagban minden hatásra. Útésre, nyomásra, hőre, fényre, minden chemiai megmozdulásra. Amikor egy üvegrudat megdörzsölünk, — ami a villamosság feltésének csak a leggyorsabb eseteje — akkor az üvegrud, vagy bármely más anyag atomjai a dörzsölés folytán nyomban megindítják disszociálódásukat, dematerializálódásukat. És ami pedig helőlük így átváltozva távozik, az: a dematerializálódott anyag.

A dematerializálódott anyag pedig annyit, mint a villamosság.

Hő, fény, színek, mindenféle energiák, amelyeket mint immaterialis dolgokat a természetben ismerünk, mind csak az anyagok disszociálódásának a különböző jelenségei, mind csak a villamosságnak egy-egy alakja.

gróf Andrássy Gyula előterjesztéseit, aztán pedig kifejtette, hogy ezt a megállapodást nem tagadhajja el, mert *frivol közeletlenség* tartja, hogy lemondjon olyan kormány, mely a korona és a többség bizalmát bírja. Minden alkotmányos faktor támogatásával szemben az ellenzék nem követelheti tőle, hogy hagyja el helyét.

Andrássy Gyulát ez a rítség visszautasítás rendkívül bántotta s este a disszidensek előtt úgy nyilatkozott, hogy minden békétörékvés hiabavaló. Ilyen körülmények között inkább csak a tanácskozás lebonyolítása miatt találkoztak még egyszer a szövetség ellenzék képviselőiben megjelent Kossuth Ferenc és a disszidensek. Kossuth Ferenc ma délelőtt megjelent a Nemzeti Kaszinóban s ott, gróf Andrássy Gyula röviden beszámolt missziójának kudarcáról. Elmondta, hogy meglátogatta a miniszterelnököt s megmutatta a kibontakozás egyedül lehetséges módját, de Tisza István az ő ajánlatait ridegen visszautasította.

A meghiusult békekísérleteknek ez a története s ezt a történetet erősíti meg az a nyilatkozat, melyet az ellenzék vezére és a disszidensek vezére *közös megegyezéssel* ma a nyilvánosság elé bocsátottak s amely így szól:

Andrássy Gyula grófnak a szövetség ellenzék vezérő-bizottságával folytatott tárgyalásai alapján a békés kibontakozásra irányzott minden törekvése Tisza István grófnak a többség elvére való rideg hivatkozása okából meghiusult. Andrássy gróf és a szövetség ellenzék vezérő-bizottsága jóakarattal és reménytelül társadtak azon, hogy az országot és az alkotmányt a fenyegető válságos megrázkódtatástól megóvják. A békés kibontakozásnak alapjain részleteiben megállapították a házszabályoknak oly pártközi uton létesítendő módosítását, amely a szólásszabadság korlátozása nélkül a technikai obstrukció gyakorlását kizárja. Ennek ellenértéke gyanánt a szövetség ellenzék azzal a kikötéssel, hogy a házszabály módosítása csakis az új választási törvények kihirdetésével léphet hatályba, a választási törvény módosítását azoknak az elveknek alapján követelte, amelyek Tisza István gróf által a képviselőházban kötelezőleg megígértettek, illetőleg elfogadottak. A békés kibontakozás természetesen főtétele a jogszabályt és törvényt sértő miniszterelnöknek és a jogszabályban részes tényezőknek lemondása, új kormányzat alakítása és az elkövetett jogsértés eredményeinek kiküszöbölése volt. Tisza István gróf a kibontakozásnak ezen az alapon való lehetőségét arra való hivatkozással, hogy neki többsége van, ridegen visszautasította.

A békekísérletek tehát meghiusultak. Legáltalában ez a hivatások nyilatkozat kiölt minden reménységű, amely három nap óta hol itt, hol ott gyűjt ki s amely egy békekészen működő parlamentet sejtetett.

És mégis tart a magát az a kövessé valószínű hír, hogy békés uton fogják elintézni a nagy pert s hogy *nem lesz ex-lex választás*. A hír egyre forgalomban van és egyre erősebben hangoztatják, hogy az ellenzék is engedni fog, Tisza is. Az ellenzék megadja Tiszának a házszabálymódosítást és akkor Tisza István sem fog hitetni az ellenzék követelése elől, féltől, hogy az ő személye se legyen tovább akadály a teljes és végleges békének.

Igy mondják, de a békétörékvés kudarca után ebben a hírből kevés már a valószínűség.

A szabadelvűpárt álláspontja.

A szabadelvűpártban, noha ünnepp küszöbén vagyunk, még ma este is nagy volt a sürgős-forgás. Közvetlenül elutazása előtt Tisza István miniszterelnök is fölnézett még a klubba, ahol több csoporttal beszélgetett s aztán egyes Budapesten időző főispánokkal is tanácskozott.

Sok szó esett természetesen ma este arról a közös kommunikéről, melyet a disszidensek és a szövetség ellenzék vezérő-bizottsága az ugynevezett béke-akció eredményéről kiadtak. Akik a miniszterelnök álláspontját ismerik, úgy nyilatkoztak, hogy az az ellenzéki kommuniké talán nem egészen hű és semmi-

esetre sem teljes képét adja a történelmek. Arról, hogy Tisza István ridegen visszautasította volna gróf Andrássy Gyula ajánlatát, ilyen értelemben szó sincsen. A miniszterelnök figyelmesen átvizsgálta azt a házszabály-tervezetet, melyet gróf Andrássy Gyula a szövetség ellenzék tudtával és beleegyezésével nyújtott át neki. Átvizsgálta és akkor kifejtette a maga álláspontját, felsorolva az okokat, melyek miatt az elaborátumot magáéval nem teheti. A pártban úgy tudják, hogy Tisza István három ilyen okot hozott fel. Először: a házszabályok revíziójának azt a mértékét, mely az ellenzéki elaborátumban foglaltatik, nem tartja kielégítőnek. Másodszor: az elaborátum *junktimot állapít meg a házszabályok módosítására s a választási törvény reformja között*, ezt a junktimot pedig tisztán az ügy érdekében sem tarthatja idővőnek és célszerűnek. A választási törvény reformját egészen át kell gondolni, mert ebben a kérdésben a sok is árthat, a kevés is baj lehet. Máról holnapra ilyen reformot komolyan, becsületesen és kielégítő módon megcsinálni nem lehet és nem is szabad. Már most a junktim az elé az alternatíva elé állítaná, hogy *vagy csináljon egy hevenyészett parlamenti reformot, melynek az ország valószínű kárát, vagy tolja ki az át gondolt reform kedvéért a házszabályoknak módosítását, melynek sürgősségét pedig immár az ellenzék is elismeri*. Ez tehát a második fontos ok, mely miatt a bemutatott elaborátumhoz hozzá nem járulhat. A harmadik ok végre az, hogy az elaborátum a miniszterelnök távozását is követeli. A pártvezetők szerint Tisza István azt hangsúlyozta, hogy tartozik vele a koronának és a többségnek egyaránt, hogy az ő bizalmukat bírva, ne álljon félre az utóból a kisebbség kívánságára. És — úgy tudják — a miniszterelnök azzal vált meg gróf Andrássy Gyulától, hogy *az az időpontot — mikor tartja a közügy érdekében kötelességének esetleg félredőlni — maga okarja megválasztani s ebben a tekintetben a kisebbség kívánságához igazodni nem tehet ambíciója*.

A szabadelvűpárt jól értesült tagjai így ismerik a találkozás történetét s egyébként meg vannak róla győződve, hogy a kibontakozást csak a nézetet illette hozhatja meg.

Ezt a mi értesülésünket a főlhivatalos Magyar Távirati Iroda is megerősíti következő közlésével:

A szövetség ellenzék vezérő-bizottságának a disszidensek csoportjával egyetértve ma közzétett kommunikéjére fel vagyunk hatalmazva kijelenteni azt, hogy Tisza István gróf miniszterelnök három okból nem fogadhatta el az ellenzék propositióit.

1. Mert az ellenzék javaslatait a házszabály módosításról nem tartotta elégségesen arra, hogy a parlament munkaképességét biztosítsák;

2. mert a junktimot a választási törvény reformja és a házszabály módosítása közt nem tartotta elfogadhatónak, végre

3. mert alkotmányos kötelességének tudatával nem tartotta összeegyeztethetőnek azt, hogy mint parlamentáris kormányelnök, ki a korona és a többség bizalmát bírja, a maga és az őt lelkesen támogató többség fejére alkudozzék. Ezt az alkut Tisza gróf erkölcsi lehetlenségnek tartotta, mert az ő meggyőződése, hogy aki a parlamentáris igazsághoz eljutni akar, annak kevésbé teheti ezt, akkora sohasem léphet, annál kevésbé teheti ezt, akkora, ha vele csak a harmadéves obstrukciónak szerezne újabb győzelmet.

A szabadelvűpártba ma a következő új tagok jelentkeztek: gróf Draskovitch Dénes, idősebb gróf Draskovitch Iván, gróf Draskovitch Iván és gróf Festetics Vilmos.

A kompromisszum-terv részletei.

Ma este alakult meg a belvárosi szövetség ellenzék a Salkörben. Az értekezleten megjelent Bartha Miklós, báró Kaas Ivor és Kovács Pál is. Érdekessé tette a megalakulást az a beszéd, melyet Polónyi Géza az értekezletet megnyitotta s mely az ellenzéki kommunikékben csak érintett, a szabadelvűpárti nyilatkozatokban megvilágított kompromisszum-tervnek részleteit is elmondja. Polónyi beszédének ez a pikáns része így hangzik:

„A szövetség ellenzék vezérő-bizottsága egy albizottságot küldött ki a házszabály-revizió részleteinek megbeszélése és írásbafoglalása céljára. Ezen albizottság a mai nap folyamán összeült gróf Andrássy Gyulával és ott a következő megállapodásra jutottunk:

Első sorban megfogalmaztuk a házszabályok oly módosítását és pedig az első szakasztól az utolsóig, amely házszabályok a szólásszabadság korlátozása nélkül a technikai obstrukciót teljesen kizárják.

Ez a szöveg gróf Andrássy Gyula kezében van. Ezen szöveg a disszidensek által is elfogadottat.

A további megállapodás az volt, hogy a házszabályok ilyené váló megváltoztatása csak akkor léphessen életbe, ha egy választási reform a következő évek alapján törvényerőre emelkedik és kihirdetettik:

A községekben, illetőleg közigazgatás-területen, nem egy napra foganatosítandó választás útján, a választókerületek újabb beosztása és a választói jog kiterjesztése.

Megállapodott még az értekezlet abban, hogy Tisza István, Hédevény Károly és mások közül, akik a november 18-iki eseményt elkövették, hagyják el helyeiket. Ezek alapján Andrássy Gyula Tisza Istvánnal tárgyalásba bocsátkozott, gróf Tisza István azonban gróf Andrássy Gyulának azt mondta: „Nekem többségem van és nem alkuszom senkivel.”

Ezek után egészen világos, hogy Tisza István politikája nem a törpe kisebbség obstrukciójának letörésére irányul, hanem saját hatalmának fenntartása és bitorlása mellett az a célja, hogy Magyarország alkotmányát elsőörje és a nemzet azon ellentéllási jogát, amely az évenkénti költségvetési és újoncmegajánlási jogban van. Ezt a jogot akarja korrumpálni és Magyarország parlamentjét egy engedelmis szavazó-géppé akarja tenni, amely megszavaz mindent, amit Bécsben kívánnak. Most lehullott a lepel Tisza István politikájáról. S mi meg vagyunk győződve arról, hogy ha ő felsége megtudja, hogy Magyarországon 24 óra alatt rendet lehet teremteni, mint ahogy tudom, hogy meg fogja tudni, — akkor ismét helyre fog állni a rend, amelyet az ország már igazán kíván. Bizunk ő felsége esküjében, hogy extense nem választat, annál kevésbé, mert a bonyolult helyzetet másképp is meg lehet oldani. De tekintettel a helyzet bizonytalanságára, indítványozom, hogy a Belvárosban a polgárok alakítsák meg az egyesült ellenzékot.”

Az indítványt nagy éljenzéssel és helyesléssel fogadták a megjelentek.

A disszidensek.

A disszidensek csoportjához a mai nap folyamán gróf Károlyi Imre, Cserny Károly földbirtokos, Dobozsky Ignác és Blaskovits Sándor volt országgyűlési képviselők is csatlakoztak.

Választási mozgalmak.

A Pótléki Értesítő írja: Népa értekezletet tartottak tegnap a budai polgárok, melyben mind a három kerület képviselve volt. Az értekezleten elhatározták, hogy mindegyik budai kerületben lépten fel ellenzéki jelöltet. Az I. kerületben jelöltül dr. Szabeny Antal akarják felkérni, aki valószínűleg Apponyi-párti programmal lép fel. II. kerületben a Szabad Polgári Párt elnökét, dr. Lendl Adolf országgyűlési képviselőt kandidálták a múlt héten a most elhatározottak, hogy felhívták intézzenek a kerület összes ellenzéki választópolgáraihoz, melyben felkér-

rik őket, hogy ne szavazzanak Darányi Ignácra, mert őt nem tekinthetik ellenzékének, mivel Darányi nem valja programjának az őnálól váutereületet. A VII. kerületben az ellenzéki jelölt dr. Besze Antal ügyvéd, aki új párti programmal lép fel.

*

A szent-enderi választókerület függetlenségi polgárainak száz tagu küldöttsége jelent meg ma Veresmarthy Miklós ügyvédnél, felajánlva a kerület jelöltségét. Veresmarthy a jelölést el is fogadta függetlenségi programmal.

A vidék.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye törvényhatósága Lippich főispán elnöksége alatt tartott mai közgyűlésén a kecskeméti átirat tárgyalásakor Kecskemét törvényhatóságának bizalmatlansági indítványát felháborodással elvetette s gróf Tisza István miniszter-elnöknek és a hazafias kormányának 158 szavattal 45 ellenében nagy lelkedéssel bizalmat szavazott. Az élök vitában gróf Almásy Imre, dr. Hegedűs Kálmán szabadalvüparti, Kerekes Géza, Baló János, Papp Elek, Madarász Imre, Gyömörey Imre és Vaday Ferenc ellenzéki szóokok vettek részt. A közigazgatási bizottsági tagválasztásnál az ellenzéki jelöltséi számba sem vehető kisebbségben maradtak.

Bajáról jelentik, hogy a városi képviselőválasztáson Ertl József, a szabadalvüparti élök, dr. Hegedűs Aladár polgármester, Mayer Károly járásbíró és Müller József földbírtokos szabadalvüpartiak a legtöbb szavattal megválasztottak.

KÜLFÖLD

Botrány az alsó-ausztriai tartománygyűlésen.

Bécsi tudósítónk jelenti, hogy a tartománygyűlésen ma nagy botrány volt. Már Seitz beszéde alatt, ki a Bécsben felkeltandó új tanítóképzéséről szóló törvényjavaslat ellen beszélt, a karzat beleszólt a tárgyalásba és Seitz felé sértő szavakat kiáltozott. Seitz hideg megvetéssel tesz megjegyzéseket a karzat magartására, amivel szemben a keresztény-szocialisták védelmébe veszik a karzatot. Ebből nagy lármá kerekedik, miközben a karzat is nagyon hangosan viseli magát, mire az élök a karzatot kiüritéssel fenyegeti.

Ezután Kolisko német néppárti beszél, aki a keresztény-szocialistáknak a kormányhoz való viszonyát kritizálta. A keresztény-szocialisták nagy dühbe jöttek erre és hevesen megtámadták a szóokokat és pártját. Egyikük Derschattát azzal gyanúsítja, hogy titokban összeköttetésben áll a kormánnyal.

Völk (közbeszól): Mit akarnak Derschattától, hiszen ő becsületes ember? Kormányrendjele, se címe nincs, mint Gessmann kormánytanácsos urnak, pedig már udvari tanácsos lehetne!

Felkiáltások a keresztény-szocialistáknál: Völk rendjelet akar!

Biolohatvek: A daxi (Völk gunyveve) rendjelet fogja megkapni!

Erre néhány másodpercig ugatás hallatszik a teremben a keresztény-szocialisták csoportja felől.

Völk: Ugassatok csak! Hisz úgy viselitek magatokat, mint a kuttyák!

Ezekre a szavakra több keresztény-szocialista Völknek rohan és ökölpel fenyegeti. Kern képviselő e szavakkal: „Létkétek te nyomorult!”, reárohan, de az ütésben idejékorán megakadályozzák. Oriási zűrzavar és lármá támad erre, miközben a keresztény-szocialisták közül többen szinte elkeseredetten kiáltják:

— Nem mi ugattunk! A karzaton ugattak!

A nagy zűrzavarban az az ember, aki a karzatot a kutyaugatást utánozta, eltávozik. A zajongás úgy a teremben, mint a karzatot tovább tart, mire a tartományi marsall az ülést felfüggeszti.

Az ülés újabb megnyitása után az élök a keresztény-szocialisták tepsai közt kijelenti, hogy Völklet eme kijelentése miatt; „úgy viselitek magatokat, mint a kuttyák”, a mai ülésből kirekeszti.

Völklet csak annyit mond: Köszönöm! s ezzel elhagyta a termet.

Aztán Seitz tiltakozott elvtársának kizárása

ellen, majd a keresztény-szocialisták heves megtámadása miatt rendreutasítja az élök.

A karzatról *pofozn!* kiáltások hangzanak. Gessmann képviselő zárószavában hevesen megtámadja Seitzet és avval vádolja, hogy hazudott. A javaslat elfogadása után a tartománygyűlést berekesztik.

Az orosz reformok.

Budapest, december 22.

Oroszországban hirtelen megváltozott a helyzet. A szemsztvo kormánytanácskozásából, az új belügyminiszter különböző nyilatkozataiból, a finnek iránt tanúsított szelidebb bánásmódból méltán arra lehetett következtetni, hogy a cár nagyértékű reformokban fogja részesíteni népét. Annál keservesebb az orosz nép kiábrándulása, hogy a cár nevenapján a várva-várt manifesztum elmaradt, sőt a hatóságok most már a legszigorubbán, sok helyen a régi brutalitással szembehelezkednek minden mozgalommal, amely a szabadságért, a nép jogainak kiküzdéséért megnyilatkozott. Így vérbe fojtották a diákok tüntetéseit, igazolásra szólították föl a szelidlelkűtű pétervári kormányzót, amiért nem akadályozta meg a városi képviselőtestület reformokat követelő határozatát. A művelt elemek azonban még most sem tettel le arról a reményről, hogy a cár kirántva magát környezetének fojtó légköréből, mégis rá fogja magát szánni jelentős politikai reformokra. Híre jár, hogy a városok autonómiáját már az újév elején ki fogják hirdetni s a községek is autonómiát fognak kapni már a jövő évben. A reformok különben is halaszthatatlanok, mert már valóságos anarkia uralkodik úgy a nép körében, mint az udvarnál. Különösen a nagyhercegek irtóznak minden szabadabb szellemű újítástól, mert csak addig érzik magukat jól, míg csak a cár parancsol nekik, ezért intrikálnak folyvást különösen Sziatopolk Mirszky belügyminiszter ellen, aki sok intézkedéssel és nyilatkozatával még élesztette a reformmozgalmat.

London, december 22.

A reform-manifesztum, amelyet a mult hétfőn a cár nevenapján oly nagy érdeklődéssel vártak és amelyről azt hitték, hogy a cár visszavonta, mégis meg fog jelenni és csak közzétételének napját nem tudják még. A *Daily Telegraph*-nek azt jelenti Pétervárról, hogy a manifesztum valószínűleg még ezen a héten kibocsátják, de azokról a nagy reformokról, amelyeket napokkal ezelőtt hirdettek, szó sem lesz henna és a reformok még csak olyanok sem lesznek, hogy az alkotmányos kormányrendszer behozatalára való első lépésnek volnának tekinthetők. A reformok jóformán eskisk a parasztok birtokeviszonyainak javítására és az államtanácsnak közoktatási ügyekben való valamivel tágabb hatáskörére szorítkoznak. Arról a koronatanácsról, amelyen a Mirszky herceg által előterjesztett reformprogramot tárgyalták, még azt jelenti, hogy Mirszky herceget a koronatanácsnak csak négy vagy öt tagja támogatta, közöttük Witte miniszterelnök is. A cár sokáig habozott, de amikor *Pobjedonoszeov* azzal hozakodott elő, hogy a reformok az orosz állami egyház érdekeit veszedelemmel fenyegetik, kijelentette, hogy a reformprogramot visszautasítja.

Pétervár, december 22.

A csenigovi kormányzószág szemsztvojának élnöke, aki egyuttal nemességi marsall is, 19-én Miklós cárnak a szemsztvo távirati kérvényét küldte be, amely az általános állami kérdések egész sorát tartalmazza. A cár, a hivatalos lap jelentése szerint, azt jegyezte föl a táviratra:

Az élök ez eljárását moródsznek és illetlennek tartom. Az állami igazgatás kérdései nem tartoznak a szemsztvokra, amelyeknek hatáskörét és jogait a törvény pontosan körülírja.

Lemberg, december 22.

Varsóból jelentik egy itteni lapnak: A lengyel nemzeti bizottság formulázta követeléseit és Sziatopolk-Mirszky orosz belügyminiszterhez intézett memorandumában, mint Varsóból jelentik, a következő kívánságok teljesítését kívánta:

1. A lengyel nyelv jogainak érvényesítése az iskolákban, törvényezékeknl és hivatalokban,

2. Lengyel hivatalnokok alkalmazása a lengyelországi állami hivatalokban.

3. A római katolikusok és unitáriusok lelkiismereti szabadságának biztosítása.

4. A városi önkormányzat megadása.

A lengyelek az utóbbi pontban azoknak a jogoknak megadását kívánják, amelyeket a 34 szemsztvo-tartomány megkapott. Ezt a memorandumot egy százöt tagu gyűlést készítette, amely a varsói püspök élöklete által ülésezett *Tuszkiewicz* gróf palotájában. Az emlékirat kiterjeszkedik még az erőszakos oroszosítás áldatlan hatásaira és Lengyelország nyomasztó viszonyaira. A memorandumot *Tuszkiewicz* gróf nyújtotta át *Sziatopolk-Mirszky*nek. Érdekes, hogy ennek a lengyel alkotmányos mozgalomnak az eszméje éppen a konzervatív nagy mágnásoktól indult ki; ezek ugyanis még akarják találni a lengyel nemzet és az orosz kormány között az érintkezési pontokat. Törökviséiket azonban ezidőszerint a lengyel népnek csaknem egész intelligenciája támogatja.

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 22.

A japánok újabb sikeréről hoz hírt a táviró. E szerint sikerült elfoglalniuk a Galamb-szöli több pontját. Ezzel megtették az utolsó lépést is arra nézve, hogy az ostromlott hadsereggel szemtől-szembe megmérkőzhessenek. A port-arthuri kikötőben lévő hajókról azt mondják, hogy maga Stüssel tábornok sülyesztette el őket és a japánok csak akkor löttek rájuk, amikor részben már a víz alatt voltak. Az elsülyesztés azért történt, hogy a japánok ne kerítsék hatalmukba a hajókat. Ugyanis a „Poltava”, „Pobjeda” és „Percevjett”, továbbá a „Pallada” és „Bajan” már a legutóbbi tengeri ütközetek óta nagyon meg voltak sérülve és harképtelenek voltak. Port-Arthurban pedig már nem volt elegendő anyag arra nézve, hogy négy nagy hadihajót és két cirkálóhajót ki lehessen javítani. Stüssel tábornok tehát inkább leszerelte ezeket a hajókat és mindent, amire szüksége volt, ágyukat, löszert, élelmiszert, szénét eltávolított róluk és a várba hozatta, a hajókat pedig sekélyesebb tengerrésztelre vonatta és ott elsülyesztette, azaz annyi vizet folytatott a két-told padlózatba, hogy a hajók dagály alkalmával is a tenger talaján maradnak. Ezzel elérte azt, hogy a hajókat jobban meg van védve a lövegektől, másrészt nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a japán hajók, ha csak futólág is, a kikötőbe hatolnak. Első és legfontosabb feladatuk az volna, hogy az orosz sornhajókat elfoglalják, ez azonban lehetetlennek lett téve a hajók elsülyesztésével.

Port-Arthur ostroma.

Tokió, december 22.

(Reuter.) A japánok a Galamb-szöli fontosabb pontjait hatalmukba ejtették.

London, december 22.

Sanghaiból táviratozzák a *Daily Telegraph*-nek: A japánok fontos pozíciót foglaltak el a 203 méteres magaslatlól délkelet felé egy kilométernyire és eláncolták magukat. A japán mérnököknek sikerült egy nap alatt ostromágyukat állítani az elfoglalt erődítéskre és azokról az új városot bombázzák.

Berlin, december 22.

A „Berliner Lokalanzeiger”-nek táviratozzák a Kükvansantung-erőd beveteléről: Mikor a japánok benyomultak, az oroszok annyira meg voltak lepetve, hogy idő telt bele, amíg puskáikhoz nyultak és löni kezdtek. Iszonyú szuronyharc keletkezett, amelyben az oroszok tömegesen hullottak el. Stüssel tábornok, aki a távolból nézte az öldöklést, tartalékcsoportot küldött, de mire az megérkezett, már késő volt. A japánok valóságos golyózáport zúdítottak az elfoglalt orosz ágyúkból a közeledő tartalékosokra. Az oroszok nagy veszteségek árán visszavonultak s átengedték az erődöt a japánoknak. Mikor a japánok megkezdtek a rohamot a Kükvansantung-erődök

len, a városban éppen ünnepi istentiszteletre késültek. Mindjárt kezdőben kilenc granát csapott le s egyik körnádban megölt egy orvost s megsebesített egy beteget.

London, december 22.

A Reuter-ügynökség jelenti a Port-Arthur előtti lévő ostromló seregtől: A *Kikvansantung* erőd elfoglalása nagyjelentőségű a japánokra nézve, mert ez jó pozíciót biztosít a többi Kikvan erőd elfoglalására, ahonnan utjuk nyílnék az erősségen túl lévő magas dombokra és helyük lenne a keleti erősségonal egy része ellen való általános támadásra. A japánok a hét külső erőd közül ötöt elfoglaltak.

London, december 22.

A *Daily Telegraph*nak táviratozzák Csifuból 25-éről, hogy a *Lady Mitchell* nevű gőzös angol jobogóval, de norvég legénységgel lövészér és dinamitrakománnyal heves viharban elérte Port-Arthurt. — Azt jelentik, hogy a japánok kénytelenek voltak az *Icsan* erősséget feladni, mert más erősségek oldaltüze és orosz aknák felrobbanása nagy kárt tett bennük. Hir szerint *Nogi tábornok 60,000 főnyi megerősítést kért*. Északról csapatok érkeztek, valamint néhány ezer koreai is bevonult az ostromló sereghez.

A 203-as domb.

Pétervár, december 22.

(Hivatalos.) *Kuropatkin* tábornok távirata jelenti tegnaptól: Kínai forrásból eredő jelentések szerint a port-arthuri helyőrségnek sikerült a 203 méteres dombot az ott lévő ágyúkkal együtt visszahódítani.

Elsüllyedt japán cirkáló.

Páris, december 22.

Hir szerint a Josima japán cirkáló, amely 12.000 tonnás, Port-Arthurnál elsüllyedt. Togo flottája állítólag uton van, hogy Rosdesztvenszki hajóraját feltartóztassa.

A mandzsuriai harcok.

Pétervár, december 22.

Kuropatkin tábornok jelenti: 40 japán vadász múlt éjjel megkísérelte, hogy egy orosz őrséget meglepien. Minthogy a tervet oly időben fedezték fel, midőn az ellenség meg néb volt kész előkészületeivel, az orosz őrség, mely megjelentősen erős volt, visszautasíthatta a támadást, amennyiben a támadókat heves tüzeléssel fogadta és megfutamította. A jobbszárnnyon egy osztály orosz vadász a 20-ára virradó éjjel a japánok sáncához kuszott és ott két piroxilina patront helyezett el, melyek felrobbantak. A japánok elmenekültek a sáncból és visszavonultak Tinciatun községbe, ahonnan tüzeli kezdtek az orosz vadászokra. Ezeknek azonban sikerült a községhez eljutni és itt két robbanó patront helyeztek el. Ezeknek felrobbanása után az ellenség beszüntette a tüzelést. Ma napos idő van. Könnyű szél jár. A hőmérséklet 8 fok a 0 alatt.

Dalny megerősítése.

London, december 22.

A „Daily Telegraph“ jelenti Sanghaiból, hogy a japánok megerősítik Dalnyt a tenger felől jövő támadások ellen.

Gripenberg napiparancsa.

Páris, december 22.

A New-York Herald-nak táviratozzák Szent-Pétervárról, hogy ott nagy felütést kelt *Gripenberg* tábornok hadiparancsa, amelyet seregének átvetelőkor csapataihoz intézett. A napiparancs e szavakkal végződik:

— Aki a zászló alól szökni készül, irgalmatlanul agyonlövötem. Sohasem fogok visszavonulni s ugyanazt követelem a tisztektől. Felhatalmazok bárkit, hogy löjjön le engem, ha hátrálást parancsolok.

Az oroszok haditerve.

Köln, december 22.

Szent-Péterváron a *Kölnische Zeitung* levelezője beszélgetést folytatott egy vezető állásban lévő orosz állantról, aki úgy nyilatkozott, hogy a balti flottának nem az a feladata, hogy Port-Arthur

felmentését kísérje meg. A flottának elsősorban Vladivosztokot kell elérnie, honnan a májusban megérkezett harmadik orosz hajóhaddal együtt egyszerre kétfelől kezd meg az offenzívát. A balti hajóhadra nézve a legnagyobb veszedelem az, hogy esetleg a japán hadihajók az előre küldött szén-szállító hajókat ellopják. A flotta akciójával egyidejűleg *Kuropatkin* is erős offenzívába megy át. A vezető körök abban az erős hitben élnek, hogy bármínő aidozatok árán, de a háboru Japán teljes leverésével fog végződni.

Az orosz flotta újjászervezése.

Pétervár, december 22.

Az orosz kormány katonai bizottságot küldött az orosz hajógyárakba s ez is megerősíti, hogy Oroszország teljesen újjászervezi tengeri haderejét. Az orosz hadügyi kormány 30. nagy hadihajó, részben páncélosok, részben cirkálók és 200 torpedónaszád megrendelését határozta el. Ezeket főként orosz hajógyárakban fogják építeni, azonban ez nem fogja Oroszország semlegességét sérteni, mert a hajók csak a háboru befejezése után készülhetnek el.

A hulli incidens.

Budapest, december 22.

A hulli eset megvizsgálására kiküldött nemzetközi bizottság ma tartotta elsőülését Párisban. A bizottságnak öt tagja van, azok közül egyet-egyét Anglia és Oroszország, a harmadikat Franciaország, a negyediket Amerika delegálta. Az ötödik tagra nézve az volt a megállapodás, hogy azt a kiküldött négy bizottsági tag választja. Ehhez képest ma a bizottság *Spaun* Hermann báróval, haditengerészetünk nemrég nyugalmomba vonult parancsnokával egészítette ki magát. Az orosz biztos *Kaznakov* altengernagy, orosz koronatanuk gyanánt szerepel a balti flotta négy tiszteje, köztük az ismert *Klado* kapitány. Ezek a tengerésztisztek szemtanúi voltak a hulli incidensnek. *Klado* kapitány vallomásait nagyjelentőségűeknek tartják, különben Rosdesztvenszki admirális nem vált volna meg olyan tisztől, akit *Szridov* a balti flotta szervezése dolgában speciális megbízásokkal küldött hozzá. *Klado* kapitánynek azonkívül nemrég Pétervárról egy érdekes afféja volt. Sőt ma ő a nap hőse az orosz fővárosban. Volt bátorsága a *Novoje Vremja* egy cikksorozatában megírni, hogy a balti flotta képtelen felvenni a harcot a japán hajóhaddal és sürgette egy harmadik flotta gyors szervezését és sikra szallt a fekete-tengeri flottának a kelet-ázsiai vizekre való kiküldéséről. Cikkjei nagy feltűnést kellettek és *Klado* kapitány egyszerre a legnépszerűbb ember lett Oroszországban.

Rosdesztvenszky felesége egy nyílt levelben a mely hála érzelmeivel fordult feléje hazafias felhívásért. Másképp ítélik meg a hivatalos körök *Klado* irodalmi tevékenységét. Az admirális tizennégy napi kaszárnya-áristomra ítélte a fegyelm megsértése és a tények meghamisítása miatt. Most *Birilen*, a harmadik hajóhad kizemelt parancsnoka is beleszólt a kérdébe. A többi közt ezeket írja:

— Vajjon nincs-e már itt az ideje, uraim, hogy a viszálykodás véget érjen? Inkább veszekedünk volna a háboru előtt, most már minden hiábavaló. Mit gondolnak önök, könnyű dolog-e a harmadik hajóhadat ilyen sajnálattal és egyáltalában időszerűen beszédek és nyilatkozatok mellett felszerelni és készenlébe helyezni? A veszekedés nagyban befolyásolja azt a legénységet, amelyet a harmadik flottával Kelet-Ázsiába akarunk küldeni. Most nem alkalmas a pillanat arra, hogy a bűnösöket keressük és egyáltalában nem is kell a bűnösöket keresnünk, mert bűnösök vagyunk mindnyájan és nincsen egyetlen hibátlan ember sem köztünk. Bűnösöket látok körös-körül; bűnösök *Tverdi* és *Szlabo* urak, (akik *Klado* kapitány ellen a sajtóban élesen kikétek) és bűnös maga *Klado* is; az egyik nem tudott idejében beszélni, a másik nem tudott bizonyítékokat felhozni, a harmadik nem tudott elég energiát tanusítani és tovább. Így lehet véteztünk mindannyian és csak a cár kimeríthetetlen kegyelmének köszönhetjük, hogy a fejünk még megvan. A har-

madik hajóhadra okvetlenül szükség van. Szükség van rá rögtön, ebben a pillanatban. Minden elvesztett nap nagy vétek és minden elvesztett hét halálos bűn.

Páris, december 22.

A hulli eset megvizsgálására kiküldött bizottság ma délelőtt a külügyminisztériumban ülést tartott 10-től fél 12-ig. A bizottság ötödik tagul egyhangulag *Spaun* báró tengernagyot választotta meg, majd megállapították, hogy 1905. január 9-én ülnek össze.

London, december 22.

Azokat az ügynököket, akik több hulli halászt meg akartak vesztegetni, hogy az oroszokra nézve kedvező tanurvalomásra bírják őket, megtalálták. Mind a kettő angol ember: *Wals* és *Benne* az orosz halászdolgok szolgálatában állottak, de vonakodnak megmondani, hogy ki fogadta föl őket. Megbotránkozva utasítják vissza azt a vádat, hogy vesztegető kísérletet tettek s azt mondják, hogy a halászok e nélkül is hajlandók voltak megvallani, hogy torpedóhajókat láttak. Azt nem tagadják az ügynökök, hogy vendéglobben éteit és italt fizettek a halásznak. Tíz halász, aki előbb azt állította, hogy látta a torpedóhajókat, később vonakodott erről eskü alatt nyilatkozatot tenni, mert a től félték, hogy elvesztik állásukat. Három halász elment az orosz konzulátusra és ott nyilatkozatot tett, a melyről jegyzőkönyvet vetek föl, de az ügynökök nem tudják, hogy ez a jegyzőkönyv mit tartalmaz. Négy halász elment egy hulli ügyvédekhez és kinyilatkozta, hogy a halászbárkák között torpedóhajókat látott. Ezek a halászok ezt a nyilatkozatot később az orosz konzul előtt ismételték.

Páris, december 22.

Klado kapitányt meginterviewolta a vasuti kúpeban a *Journal* munkatársa. Az volt az első kérdése, vajjon az orosz hajórajt csakugyan megtámadták-e a Doggerbank mellett a japán torpedók.

— Huszonhat éve vagyok a haditengerészetnél, tudom, mi egy torpedónaszád, tudom, mi egy halászbárka, tudom, mi egy halászbárdnál mutatózó torpedónaszád. A saját két szememmel láttam és nem csalódhattam, hogy két torpedónaszád közeledett *Szvarov* zászlóshajóhoz és már azon voltak, hogy beleröptsek torpedójukat.

— Japán torpedónaszádok voltak-e?

— Hát milyen nemzetbeliek lettek volna?

— Azt beszéltek, hogy két orosz torpedónaszád eltévedt az uton és hogy önkön azokat nézték ellenséges hajóknak.

— Lehetetlen, szót *Klado* kapitány. Torpedó-fiztillánk teljes. Mi azonban egy torpedóhajót elhelyeztünk ama kettőből, amelyekkel a Doggerbanknál találkoztunk. Miután jelezték az ellenséget, megkezdük a tüzelést. Kilenc percig lövöldöztek az ágyuk. Egy torpedónaszádot elsüllyesztettünk, a másik megsérülten elmenekült. És ha ágyúkból 15 az ember, nem tudhatja mindig, hová talál. Fájjaljuk, ami történt, de miért is tartózkodtak a halászok a torpedók közelében. És ha a japánok tagadják is a dolgot, ez különben nem változtatott a tényen. Japánnak semmi köze a bizottság tanácskozásaihoz, a hulli incidens tisztán Oroszország és Anglia ügye.

Az újságíró aztán a balti flottáról kérdőszózkodott:

— Két hónapnál előbb a balti flotta nem kényszeríti csatára a japánokat. Meglehet, hogy a japánok előbb tűnnek föl, akkor aztán nem fog kitérni a csata elől. Ismerem Rosdesztvenszki terveit. Csudálatos egy terv és meglesz a sikere.

Legújabb afféjáról *Klado* kapitány így nyilatkozott:

— Cikkeket írtam, hogy egy harmadik hajóhadat kell felszerelni és minden hajónkat el kell küldeni a harcra. Amit írtam, az a véleményem *Szridov*nak is, *Alcojev*nek is, *Birilen*nek is, más tengernagyoknak is. Nincs jogom cikkeket írni. Megbűntettek és jogosan. De ha nem is volt jogom cikkeket írni, kötelességem volt azonban pályatársamat figyelmeztetni a hazát fenyegető nagy veszedelemre. Ha Rosdesztvenszki hajói elértek a harcra, a harc kimenetelét még bizonytalan. Győzhetnek, de le is győzhetnek ben-

nünket. De ha egy harmadik hajóraj segíthetné Rosdészivenszkit, jövnök többé nem volna késés. Fejtét enél a miénk lenne a győzelem. És aki a tenzer, azé lesz a végleges győzelem. Most verekednek a seregek Mandzsuriában. Egy napon mindegyik elveszt 50 000 embert. Mi történi azután? Mindkét sereg erősítéseket kap és megint előlről kezdődik a háború. De ha a tengeren mi vagyunk az urak, a háborúnak egy év alatt vége van. Mert ha a tengeren megvernek bennünket, új flottát kellene teremtenünk és várakoznunk. A háború évekig tartana, talán tíz esztendőig is. Mert, hiszen tudja, ebben a háborúban Oroszországnak kell győznie.

— Meg tudja-e majd venni Európátin a japánokat? Visszaszoríthatja-e őket a tenger felé?

— Hogyan! Visszaverheti őket Koreába, visszaszoríthatja őket a tengerig! És hogy végleges legyen a küzdelem, el kellene vágni a hazájukkal való összeköttetést. És erre hatalmas flottára van szükségünk. Azt mondják, hogy *Vladivoszto*k télen be van fagyva. Ez tévedés. Jégdöröggel el lehet jutni a kikötőbe, még ha be is van fagyva a tenger. A japánok folytonosan bombázzák *Vladivoszto*kot.

HIREK

Egy levélről.

Aki valaha *Barbi* Alicet énekelni látta — igen: látta és nem hallotta — soha többé el nem felejtí azt a mélységes, végnélküli szomorúságot, amelyet az ő könnyben uszó fekete szeméből még édes mosolya sem úz el.

Es, aki látta őt vidám társaságban, ahol minden ajak őt dicsőíti, minden szem benne gyönyörködik, az tudja, hogy az a csupalélek szempár szomorú marad örökké.

Örökké . . . amíg nyomor, szegénység, bűn lesz a világon . . .

Barbi Alice, más néven *Wolf-Stromersee* báróné, aki felesége egy dúsgazdag indigena orosz főurnak. Anyja két csodaszép leánykának, *urnője* *Livadia* egyik legpompásabb kastélyának, évente odahagyja egy időre bárói férjét, szép gyermekeit, hogy Európá minden nagyobb városában énekeljen — a szegényekért.

Jár, jár országról-országra, városról-városra és művészelike édes szülőit, a csodás dalokat árulja csengő aranyért, hogy két kézzel adhassa azoknak, akiket olyan nagyon szeret: a szegényeknek.

„Az én szegényeimnek”, mint ő szokta mondani.

A livádiai rengeteg birtokok jövedelmének főlösege nem elég arra, hogy kedve szerint adhasson; azért énekel a nyomorultakért.

„Es aztán — mondta egy ízben — a vagyonnunknak nem vagyok körülattan ura, az a férjemé és a gyermekeim is, de amit a dalaimmal keresek, az egészen az enyém. tehát a szegényeimé.”

Minden szegény egyformán. Nem kérí, idegen népek gyermeke-e az, aki szenved. A könny a közös nyelve azoknak, akik hozzá beszélnek.

Es az ő szépséges fekete szeme szomorú marad örökké, mert olyan kevés könnyű az, amit le-törölhet. Es a világon mindig több lesz a nyomor, a kötségsbesés könyűje. . .

Szegény bánatos szemű *Barbi* Alice az idén algha járhat országról-országra könyveket szíriani. Nagyon sok dolog akad otthon a szűkebb — új hazájában. Oroszországban.

A heten egy levelet írt egy itteni jóbarátjának. Ez a levél elmondja, mi tartja vissza, hogy szokott körutjára induljon. Ami otthon marasztja, nem az ő selyemfűrtű anygáikának édes ölelése, csengő kacagása, nem is *livadia* társaságának ezer mulatósága, hanem egy sereg tépett, vérző ember fájdalom panasza, rémes sikolása.

A háború! . . .

Ebből az emberképű szörnyek agyában megfogant, bérnyilkosok által rendezett véres színjátékból emberoncsok szörvénnyel haza. És betevő falatot, enyhét adó italt s ha kell, gyöngéd ápolást találnak a *Barbi* Alice házában.

Oh milyen szomorú lehet most az a bársony szempár! „Mert — azt írja ez az éneklő nem-tó az említett levélben — oly kevés az, akin segíthetnek! Pedig az én kórházban most már egy könyelmes szép épület, amelyet úgy énekeltem össze a betegemnek; jelenleg huszonhét sebesültet ápolunk benne, sőt egy kis villát is, amely kastélyunk mellett van, még 12bbadózónak engedünk át, akik a jövő héten érkeznek *Szent-Pétervárról*.”

Azt mondja a legenda, *Jézus* Krisztus még a véres, piszkos, döglött kutyán is meglátta a szépet; a vértől habzó szájból kiviflogó — héféhér fogakat.

Ez a nemeslelkű nő is, ez iszonyatos háború okozta rettegésben, borzalomban is talál felemelót.

„ . . . E rémítő, kegyetlen háborúnak — írja — amely tán véresebb minden eddiginél, mégis van egy eredménye, amely némileg vigasztaló: minden szívet meghat, még a legközbömbösebbet is. Minden embernek megmozdul a szíve és mindegyik azon versenyez, hogy e leírhatatlan szenvedéseken, e végtelen nyomoron, a maga módja szerint enyhítsen. És ha eleget nem is tehetünk, de mindenki teljes erejéből igyekszik, hogy a szíve szerint adjon . . .”

Tíz vagy még több esztendő óta, ahány éneklő asszony, leány van a világon, az mind a *Barbi* Alice módján próbál dalolni.

Pedig ennél is követendőbb példa ő mint a jóság, az emberszeretet mintája.

Ebben utánozzuk őt mindnyájan. A mi országunkban — Istennek hála — nem dúl háború. De az életnek annyi sebesülte van nálunk!

Góthné Kertész Ella.

Budapest, december 22.

— **Személyi hí.** *Tallán* Béla földmívelésügyi miniszter kedden, e hónap 27-én az ünnepekre való tekintettel nem ad kihallgatást.

— **Dessewffy püspök a pápánál.** Rómából jelentik nekünk: A pápa ma külön kihallgatáson fogadta *Dessewffy* Sándor csanádi püspököt. *Dessewffy* püspököt tudvalevőleg baráti ismeretség fűzi a pápához. Akkor ismerkedtek meg személyesen, amikor a csanádi püspök *Szent-Gellért* ereklyéihez Velenczébe vezette hiveinek zarándok-seregét. Az ünnepségnben résztvett *Pius* pápa is, aki akkor Velencze patriarchája volt. *Dessewffy* püspök a magyarok e Gellért-kultuszát festményben örökítette meg, amelynek két főalakja közül az egyik a velencei patriarcha, a másik a csanádi püspök.

— **Új főispáni titkár.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Sarlay* Sámuel dr. belügyminisztériumi fogalmazó gyakorlatot fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá kinevezte s főispáni titkári minőségben szolgálatlétre *Turóc* vármegye főispánja mellé kirendelt.

— **Ráth György állapota.** Ráth György főrendiházi tag, az Iparművészeti Társulat elnöke, Meránban tölti a telet. Az agg főrend, aki nehéz betegben utazott délvídekre, most már jobban van, sétákat tesz és van remény rá, hogy nemsokára teljesen felgyógyul.

— **Külfölelt irodatiszt.** A király *Török* Gyula belügyminiszteri irodatisztnek, saját kérelmére törént nyugalmaztatása alkalmából, a segédhivatali igazgatói címet adományozta.

— **Gusztáv Adolf svéd herceg eljegyzése.** *Kopenhágai* jelentések szerint a svéd-norvég trónörökös karácsony után a cumberlandi hercegnő látogatására *Gmundens* érkezik. Ugy hírlík, hogy ez alkalommal nyilvánosságra fogják hozni *Gusztáv Adolf* svéd hercegnek, a trónörökös legidősebb fiának eljegyzését *Olga* cumberlandi hercegnővel, aki 1884-ben született. *Gusztáv Adolf* hercegről tudvalevőleg nemrég azt írták az angol lapok, hogy *Roosevelt* Alice kisasszonyt fogja feleségül venni. A svéd herceg most említett háztiünzése volna a legmeggyőzőbb cáfolata a kalandosan bangzó hírnek.

— **Virchow családjának alapítványa.** Mint *Berlinből* jelentik, *Virchow* Rudolfnak, a nagy fiziologusnak családja 50.000 márkát adott át Berlin városának a gyermekbetegség ellen való védekezés céljaira.

— **A pápa és Lónyay grófné.** Rómából jelentik egy pápai újságnak, hogy *Lónyay* Stefánia grófné ismételen kihallgatást kért a pápától, de a pápa nem teljesítette kérését. Beavatott körökben úgy vélik, hogy a grófné nővére, *Koburg* Luiza hercegné ügyében akart interveniálni a pápánál. A grófné ugyanis arra akarta kéri a pápát, hogy bontsa föl a hercegnő házasságát *Koburg* herceggel.

— **Fejérváry uniformisban.** Hetvenhat esztendő ma már *Fejérváry* Géza báró. Huszonkét esztendőig volt honvédelmi miniszter és ez alatt az idő alatt polgári ruhában járt s úgy festett mint egy igen elegáns öreg ur. Tegnap aztán megint csillogó egyenruhában ment végig a belvárosi korzón, dallásan, feszesen, kemény léptekkel, mert újra aktív táborno, amióta a magyar darabaut-testőrség kapitányja és mindenki konstátálta, hogy báró *Fejérváry* Géza még most is nagyon fess katona.

— **Kubel** ök hazajöttek, Debrecen városának kedves vendégei vannak tegnap óta. Megérkezett *Kubel* ök és felesége. A világhírű hegedűművész megszokította dícsősgteljes körúját, hogy az ünnepeket boldog családi körben, kis leánykájuk mellett tölthesse. Miután Angliában, Portugáliában és Spanyolországban a legszebb babérokat aratta, Madrid-ból hazasiettet. Az utat szalonkoszujukban egyfolytában tették meg *Kubel* ök. A debreceni állomásnál *Szöll* Farkas táblai tanácselnök és családja fogadta az érkezőket; együtt siettek haza, hogy kis gyermekeik viszontlátásának boldog perceit mielőbb élvezhessék.

— **A kultuszminiszternél.** A Magyar Tanács Otthonának küldöttsége *Peres* Sándor elnök vezetése mellett ma dr. *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszternél tisztogelt. A Magyar Tanács Otthonának az volt a kérelme, hogy a miniszter jövő évre is folyósítsa azt a 4000 koronás államsegélyt, amelyből a tanítók a népnevelési ismeretek terjesztésére és a szakismeretek emelésére szolgáló irodalmi vállalatokat, a „Népnevelési könyvtárat” továbbra is fentarthatassák. A miniszter a küldöttséget szívélyesen fogadta és kijelentette, hogy az üdös hatásu vállalatot készséggel fogja támogatni, mert ő maga is szükségnek tartja, hogy a nevelésügyi irodalom területén hazagpótló munkák jelenjenek meg. Kijelentette továbbá, hogy a tanítótság az iskola életét fejlesztő munkásságában ő réa mindenkor számíthat.

— **A budapesti itélőtábla új elnöke.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Csathó* Ferenc kuriai tanácselnököt a budapesti itélőtábla elnökévé nevezte ki. Ez a kinevezés bizonyára a jogszolgáltatásnak minden körében élénk megerkedést fog kelteni. *Csathó* Ferenc már közel négy évtizeden működik a bírói pályán és e hosszú idő alatt nagy tudásával, helyes itéletével és kollektívális érzésével tüniette ki magát, mindig egészen betöltve azt a helyet, amelyre képességei állították. Előbb a marosvásárhelyi, majd a szegedi itélőtáblának volt elnöke s a mintaszabó rend, amelyet ott teremtett, biztosította számára mai emelkedését az első és legnagyobb itélőtábla élére. Kinevezésével együtt helyet nyer a főrendiházban is és *Csathó* Ferenc ott is hamar ki fogja vívni azt a nagy tiszteletet, amely a bírói pályán megnyilvánul iránta.

— **Maxim Gorkij a báltaremben.** Nem érdek-telen az a jelentés, amelyet *Pétervárról* küldenek egy külföldi távirati irodának: *Gorkij* a minap központja volt egy nagy verekedésnek, amely a pétervári technológiai intézet első téli bálján történt. Ezen a báln nagyobbrészt forradalmi irányú dekok vettek részt. *Gorkij* harminc társával paraszt ruhába öltözve behatolt a terembe és valamennyi forradalmi dalokat énekeltek és a táncolók közé gyűltek. A rendezőség rendőrkért küldött, akik azonban kijelentették, hogy ök csak utcai botrány-nál nyújthatnak segítséget, ez esetben azonban nem hajlandók beavatkozni. Ekkor a báli vendégek maguk igyekeztek rendet csinálni. A zenét beszüntették, a hölgyek félrevonultak és az urak kidobták a harminc alkalmatlanokot és hivatlan vendégeket. Közöttük *Maxim Gorkij*, az oroszok és a művelt világ büszkeségét is. Kidobták.

— **Barí gróf halála.** Párisból jelentik, hogy tegnap délelőtt a Malmison-kastélyban elhunyt *Barí* gróf, *Pascal* Mária del Carmen herceg. A Bourbon—Anjou-ház siciliiai ágából származott, 1852-ben született és 1888-ban nőül vette *Blanche* de

Marconney-t. Fiai közül csak Caserta grófia van életben. Bari gróf állandóan Párisban, az utóbbi időben pedig Malmaisonban lakott, a versailles-i kerületnek abban a históriai nevezetességű kastélyában, mely valamikor Richelieué volt tulajdona. Ugyanezt a kastélyt vette meg Joséfine Beauharnais, aki I. Napoleonnal együtt s tőle való elválása után is ott lakott s ott is halt meg 1814-ben.

Bessenyei Ferenc meghalt. A magyar lélek vidámságának egy kiváló képviselője, Bessenyei Ferenc halt meg ma. Abban az anekdotás világban, amelynek *Béttős* Károly és *Beóthy* Aldzsi a két hatalmas oszlopa, Bessenyei Ferenc képviseli a harmadik előkelőségét. Ujabb és modernbb elővősnél, vulgárisabb *Beóthy* Aldzsinál, de talán mindkettőnél európaibb s demokratább volt anélkül, hogy lelke tükrében más gondolat visszája csillant volna meg, mint magyar gondolaté. Azek közé a nagy humoristák közé tartozott, akik a mindennapot, az emberek találkozhelyeit, az élet vásárterét szórták tele elméjük csillogó kincseivel s e kincsek után sohasem kértek remiféle kamatot. Sem irodalmi pericenteket, sem politikai osztalékokat. Ezek az emberek élnek s tudják, hogy a világon kevés helyre férnek napugár, próbálják hát pótolni a meleget a maguk lelkeinek melegével. Ezt a nagy és hálátlan ember-szeretet teljesítette Bessenyei Ferenc hűségese s szokatlan nagy sikerrel. Nagy politikai műveltségét és tiszt, liberális gondolkodását senki sem tudta nélkülálni jobban és népszerűbben közölni az emberekkel s talán ez a képesség predesztinálta arra, hogy kortesbeszédével csodás hatásokat tudott elérni. A népszónokok azon kedves fajtájához tartozott, akik sohasem appellálnak a tömegek szenvedélyeire, hanem mindig a kedélyre s akik sohasem spekulálnak más kényre, legföljebb a kacagására. Mint országgyűlési képviselő sohasem akart résztvenni a nagypolitikában; talán mert lelke félt attól a savanyúságtól, amely a politikai élet kovászából kiárad, vagy talán mert emelkedett világúlete számára kicsinynek és szűknek találta a mi viszonyainkat. De azért szerette ezeket a viszonyokat, szívesen élt köztük a örökkelvő témáit látott bennük humora számára. A tisztiesnek az asztalbontás után beszélgetések mestere volt s a szabadelvűpárti vacsorákhoz ő szolgáltatta sokáig az adomákat, mikor *Beóthy* Aldzsi kezében már reszkedett a tréfa-királyság joga. A Házban legelőbber szerette Kolozsvári Kiss István kiszólásait, észrevette és nagyrabecsülte bennük a humort és rejtettül komolyan vette mindazt, amit képviselőtársai mondott. Ervel aztán ráköltötte a Kolozsvári Kiss István mondásaira a szatira pántlikáját és így fölpántlikázza írta le a Borszem Jankókat, alakot, típust teremtve a magyar figurák panteonja számára. Lelkét egyetlen egyszer érte szomorúság a közpályán, az is akkor, amikor az Adriávitában *Rakovszky* Istvánt ugratta s Hegedűs Sándor miniszter bokrosodott meg tőle. A Bessenyei tréfiája nem ütött be abban a hangulatban. Elkeseredett, fájt neki, hogy még az ő tréfiás megjegyzésében is mérgöt tudtak találni. Elfordult hát a politikától s többé nem kért mandátumot. Vízavonult s a gazdálkodásnak és a modern tudományoknak, főleg a szociálpolitikának szentelte életét. Most aztán váratlanul, hirtelen meghalt. Amilyen jólelkű volt és amilyen derült kedélyű, talán a politikai élvadós miatt keseredett el s nem akart élni tovább köztünk, ahol kivészőfélben van a vidámság s a dolgok derűs értékelése.

Akadémia tagjainak létszáma. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak létszáma a jelen esztendő végén összesen 297. Tiszteleti tagja van helyben 13, vidéken 7, összesen 22, rendes tagja van helyben 48, vidéken 9, összesen 57, levelezőtágya van 101 helyben és 37 vidéken, összesen 138, külső tagja van 89. A tagok száma osztályonként a következőleg oszlik meg: Az első, nyelv- és széptudományi osztályban van tiszteleti tag 5, rendes tag 12, levelezőtágy 23, külső tag 33, összesen 83. A második bölcsészeti, társadalmi és történelmi tudományok osztályában van tiszteleti tag 9, rendes tag 23, levelezőtágy 52, külső tag 19, összesen 103. A harmadik, matematikai és természettudományok osztá-

lyában tiszteleti tag 8, rendes tag 22, levelezőtágy 53, külső tag 28, összesen 111. Az Igazgató Tanács tagjainak száma 23, s miután alapszabályilag teljes számuk, az elnökségen kívül 24 üres hely van egy; a tiszteleti tagok telje száma 24, üres hely van 2; a rendes tagok száma 60, üres hely van 3; a levelezőtágyak száma 156, üres hely van 18.

Kossuth-szobor Békés-Csabán. Keddén járt a Békéscsábára tervezett Kossuth-szobor pályázata. Hét pályamű érkezett a szoborbizottsághoz. Tóth András debreceni szobrász és Horvay János két-két mintával vesznek részt a pályázatban, mintákat küldtek be még: *Mogyoróssy* Gyula gyulai szobrász, *Felek* Gyula Párisban élő magyar szobrász és *Gerenday* Antal budapesti szobrász. A szobormintákat a Vigadó zöld-terében helyezték el s a karácsonyi ünnepek alatt a közönségnek is bemutatják s az így begyűjt jövedelmet a szoboralap javára fordítják.

A miniszterelnök — disztáncmenter. A táncmesterek országos egyesülete ma tartotta tisztújító közgyűlést. Megválasztották elnöké *Mazantini* Lajos, alelnöké *Könnert*, *Ziegler* József és *Jánbör* Mihályt. Titkár lett *Szafir* M. Imre. A közgyűlésen a napirend lefolytatása után nagy lelkesedéssel *Tisza* István gróf miniszterelnököt az egyesület disztáncjává választotta. Disztáncgökká lettek még *Sölley* Sándor min. tanácsos, *Rudnay* Béla főkapitány és *Boda* Dezso rendőrtanácsos. A közgyűlés befejezése után száz tagú küldöttség tiszteletgel a miniszterelnöki palotában *Tisza* gróf miniszterelnöknek és átadta a disztánclevelet. A miniszterelnök megköszönte a szives figyelmet és kijelentette, hogy ezentul is tekintettel lesz a táncmesterek érdekeire. A miniszterelnök kijelentését a küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta.

Szerkesztőség a harctéren. Különös újság jelent meg a keletázsiai harctéren. Szerkesztője *Chrapkowsky* hadnagy, a Tarussa ezred tisztje; a lapnak címe *Tarusszer*. Közvetlen az ellenség közelében, a Tarussa-ezred állomáshelyén írják, szerkesztik és hektograffal sokszorosítják ezt a lapot. Az első számban kijelenti a szerkesztő, hogy az ellenségnek lágyuk dörgése közepette, egy verszutyra az ellenségtől, elhatározta, hogy lapot ad ki, amelyben a háború olyan eseményeit írja meg, amelyek az ezred közvetlen környékében történnek. Az első szám három oldal és mindenféle utmutatást közöl a Tarussa-ezredről. A szerkesztő és kiadó azonban nem felejt el helyesen megjegyezni, hogy a lap *rendes megjelenésért nem vállalja el a felelősséget.* A második számban tábori kályhák felállítását sürgeti, négy sikerült karikatúrát hoz, rajtványokat, vegyes híreket és egy elbeszélést közöl, amelynek hangja ugyan nem elégíti ki a finom szalonhölgyek igényeit, de nagyon is megfelel a tábori életben kissé elvadult katonák hangulatának.

Felolvasás Amerikáról. Érdekes és tartalmas felolvasást tartott ma este Amerikáról a Magyar kereskedelmi csarnokban dr. *Hegyesfalvy* Lajos miniszteri osztálytanácsos. Hegyesfalvy a kormány megbízásából három hónapig tanulmányozta az Egyesült-Államok gazdasági viszonyait. Ma este a tanulmányutja impresszióiról számolt be a kereskedelmi csarnokban összegyűlt nagy és előkelő közönség előtt.

Hegyesfalvy az Egyesült-Államok gazdasági téren elért roppant sikert két főokra vezeti vissza: az egyikük az föld ési termőképességet és természeti kincsekben (közösen, különféle érc, arany, ezüst stb. való szinte mesés gazdagsága, a másikük az Unio népének európai fogalmukat meghaladó vállalkozási kedve és rokkasztási készsége, az az élelmesség, mely minden kínálkozó alkalmat megragad és nem riad vissza a sikertelenség egész sorozatától sem. Előadás során a felolvasó kiterjeszkedett mind a három nagy termelési ágra: a mezőgazdaságra, a bányászatra és kohászatra és végül az iparra, sokat mondó és színt szűkebb számadatakkal bizonyította az Egyesült-Államok roppant gazdasági erejét.

Hegyesfalvy nagy szakavatottságra való, magas színvonalú felolvasást mindvégig ügyelemmel hallgatta, végül pedig elismerő tapsokkal honorálta a díszes közönség. A felolvasást társasversora követte, amelyen az első pohárköszöntőt haraszt *Jelene* Henrik, a Kereskedelmi csarnok elnöke mondta, Hegyesfalvyra emelve poharát. Jellinek a mult-

tal szemben örömmel konstataálta felköszöntőjében, hogy a kereskedelemben és a kereskedők ellen irányuló antagonizmus lassanként megszűnik. Jellinek beszéde, dr. Hegyesfalvy válaszával és a Kereskedelmi csarnok tagjait éllette. A bankett során maróthi *Fürst* László és mások mondtak még pohárköszöntőket.

Syveton öngyilkossága. Párisból táviratoltok: *Boucard* vizsgálóbíró, tegnap kihallgatta *Menardné* özvegyt, Syveton mostoha leányát. A kihallgatás *Menardné* lakásán folyt le, mert némelyek szerint agyban fekvő beteg, mások szerint nem akart az igazságügyi palota előtt ácsorgó kiváncsiak tekintetének kitéve lenni. Syvetonné vádlói *Drumont* és *Rocheport* egyre erősebben hangsúlyozták azt a vádat, hogy Syvetonné meggyilkolta az urat. *Rocheport* levelet terjesztett a vizsgálóbíró elő melyben *Menardné* irrt házassága előtt. Ebben a levélben nagyon melegen emlékszik meg Syvetonról és saját anyját vádolja, hogy féltékeny ő reá, a leányra. *A Le Journal* és a *Petit Parisien* is csatlakoznak a Syvetonné ellen fölvett vádhoz s erősen hangsúlyozzák annak a föltetésnek valószínűségét, hogy Syveton büntény áldozata lett. Arról is beszélnek, hogy Syvetonnának viszonya volt dr. *Tomerrel* egy orvossal, aki a család életében nagy szerepet játszott.

Syveton atyja tegnap a következő levelet intézte az államügyészséghez:

A szerencsétlen fiamra vonatkozó minden adatból világos, hogy nem szerencsétlenségnek esett áldozatul, és hogy nem maga ölte meg magát. Kötelességemhez híven követelem a tényállás földerítését. Ennek pedig csak egy módja van. Az, hogy a gyilkost vagy a gyilkosokat koverzni kell és meg kell találni.

A nacionalisták tegnap este összegyűltek Syvetonné lakásán: ott voltak a többi közt *Francois Coppé* és *Jules Lemaître* is. Syvetonné kijelentette, hogy férje megváltotta neki erkölcsletlen viselkedését, s mivel nem tudta megnyerni az ő bocsánatát, öngyilkosságot követett el. Syvetonné ezután bebizonyította az összegyűlteknek, hogy férje halála következtében anyagi helyzete megrosszabbodott, mert férje, mint képviselő és mint gróf *Castillon* titkára jelentékeny fizetést kapott, ami most elesik és a biztosító társaság által fizetett összeg kamatai sokkal jelentékenyebbek enél az összegnél. *Rocheport* és *Drumont*, kik szintén hivatalosak voltak, nem jelentek meg.

A pápa komornyikja. A római klerikális sajtó hasábjait szentel XIII. Leo pápa most elhunyt komornyikjának, *Centra*-nak, ami arra enged következtetni, hogy *Centra* rendkívül nagy tekintélynek örvendett Leo pápasága alatt. *Centra* családi származásának köszönhetette szerencsésjét. A bajusz- és szakállatlan, sovány, sasorru férfi nagyon érdekessen festett, hosszú, ibolyaszínű, reverendaszerű ruhájában. Csakhamar teljesen összeforrt gazdájával és baronéteriül szolgált mindazoknak, akik a pápához akartak jutni. Ha *Centra* raggal rossz hangulatban volt, olyankor nem volt tanácsos a szentatya elé kerülni, de ha a derék *Pio* jókedvű volt, mindenki tudta, hogy most a pápa adakozó kedvében van. Az elhunyt pápa utolsó betegsége alkalmával a derék komornyik nagyon felháborodott az újságírók indiskrécióján. Annak idején az újságírók között az a vélemény terjedt el, hogy a betegszoza ablakainak kinyitása a pápa halálát jelenti, mert életében minden légáramlatot távol tartottak tőle. Amikor a pápát könnyű tábori ágyon más szobába vitték, *Centra* nagy körülörmel nyitotta ki az ablakot, hogy az őt álló újságírók igazottségét élvezze és hogy őket félrevezesse. *Centra* különben becsületes, jóra való ember volt, aki nem élt vissza a beléje helyezett bizalommal. A sajtó igaz olasz naivitással írja róla, hogy jómódon halt meg, bár nem hagyott anyit vagyont hátra, amennyit állásánál és a vatikáni tradícióknál fogva szerzekhetett volna magának. Amikor X. Piusz pápának választották meg, *Centra* nyugalomba vonult, miután érdemeinek megjutalmazására megkapta a Gregorius-rend lovagkeresztjét. A hű komornyik ötvennyole esztendőskorában halt meg.

Haláloság. Elhunyt kollégánknak, *Fü* J. Bélának temetése pénteken délután fél 4 órakor megy végbe a kerepesi-úti temető halottas házából.

— Brigitta cselédkisasszony. A cselédhiány az amerikai nagyvárosokban óriási arányokat ölt és ez a nagy zaj itt-ott behelyülk a társadalmi életbe is. Filadelfiában két igen előkelő család között is éppen ebből a bajból tört ki olyan ellenségeskedés amelynek nem sokára a bíróság előtt lesz folytatása. Az eset a következő: Anthony J. *Drexel-Biddle* asszony sok évi kutatás és csalódás után *Dougherty* Brigittában végre oly cselédre talált, aki mindenképpen megfelelt a cseléd-ideálnak. Szép volt, tisztá volt, ügyes volt, szóval comme il faut cselédet reprezentált. A szép Brigitta iránt azonban a ház ur-nőjének egy barátja, *Smyth* Hinde asszony is érdeklődött, akit a nagy cselédmizéria szintén kétségbejött helyzetbe sodort. Amikor Biddle asszony egyszer távol volt hazulról, elegáns fogat állott meg a háza előtt. *Smyth* asszony szállt ki belőle, hogy elhódítsa a szép Brigittát. Lathatott minden részletekkel, míg végre sikerült Brigittát kisasszonyt meggyőznie arról, hogy *Smyth* asszonynál jobb dolga lesz. Husz dollár havi bér helyett huszonhatot ígért neki, minden évben két új ruhát, nyáron két heti szabadságot és a megfelelő nyaraló- és fűrdővadi költségeket. Brigitta kisasszony el is szegődött, de nehogy meggondolja magát, *Smyth* asszony nyomban magával is vitte hódítás tárgyát, ennek összes emlékjával együtt. Képzeltető Biddle-ék meglepetése, amidőn hazatérve, cselédjüknek csak egy levelét találták, amelyben saját-leközát fejezi ki hirtelen távozás felett, de nem lehetett egyebet, mint a jobb gazdához elszegődni. Biddle asszony még aznap levelét írt barátjának, amit azonban az meg nem küszönt, mert oly sűrű volt, hogy *Smyth* asszony feljelentést tett mintha. Hogy Amerikában mily nagy a cselédhiány, az abból is látni, hogy az Eva-Club különféle díjakat tűzött ki olyan cselédek jutalmazására, akik egy meghatározott időn túl megmaradtak helyükön. Filadelfiában az ilyen hű cselédeknek akként timentik ki, hogy hetenként két színházi jegyet kapnak. Egyet a jutalmazott és egyet kísérője számára. New-York, Chicago, Boston és a többi nagy városok bizonyonyal sietni fognak, hogy Filadelfia példáját kövessék.

— Elhunyt százados. Lembergől jelentik, hogy *Schumann* Alajos, a tizenötödik gyalogezred századosa tizenkettedikén, éjjel, elhunyt. A százados szabadság nélkül, civilruhában hagyta el a várost és nem tért többé vissza. *Schumann* százados öröktére ötszáz korona kincstári pénz és 6700 korona tisztii alap volt birtva.

— A koleraveszedelem. A berlini orvos-társaságban tegnap dr. *Hahn* müncheni tanár előadást tartott Németország, a Kaspi-tengeren-tuli és perzsiái tanulmányjáról. Tanulmányát a kolerajárványt figyelte meg s megfigyelési alapján érdekes s figyelemreméltó véleményt mondott a kolerajárvány veszedelméről, amely Németországot is fenyegeti. *Hahn* szerint még e télen egész Oroszországban kolerajárvány fog keltekezni s tavasszal már erősen pusztítani fog. Valószínűnek tartja, hogy Németország is eljuttatja a járvány, de csak szörvénnyesen fog előfordulni, mert Németország egészségügyi berendezkedésén meg fog történi a kolera pusztító ereje.

— Iskolai jégpályák. A közoktatásügyi minisztérium rendelete alapján a fővárosi középiskolák nagy részében az idén is létesítenek korszolypályákat. A legtöbb helyen kipezítették a megfelelő terepeket s most csak az idő hidegebbre fordulását várják, hogy meg lehessen kezdeni a tisztező sportot. Az ifjúság a téli évad alatt tornázás helyett korszolypályán fog az iskolai jégpályákon.

— Megkerült turisták. Bécsből jelentik, hogy *Pokorny* és *Perger* turisták, akik néhány nappal ez-előtt a *Schneeberg* megmászására indultak s nyomuk veszett, most már megkerültek. *Pokorny* bejött nélkül érkezett meg. *Perger* azonban jobb kezén négy ujjal felelt. A megmenekült turisták a következőképpen mondták el veszedelmük kalandjukat:

— Miután elváltunk társainktól, az országúton *Payerbach*ől *Kaiserbrunn*ba mentünk. Körülbelül öt óra tájban érkezünk oda s rögtön nekifogtunk a *Schneeberg* megmászásának. Egyszerre csak hóvihar lepett meg bennünket, úgy, hogy kénytelenek voltunk visszafordulni. A hóvihar miatt azonban elvezettük az utat és helyeg sem tudtuk tájékozódni, végre egy árokba kerülünk, ahonnan aztán se jobbra se balra nem mehetünk. Esti tíz óráig hűtő

próbáltuk az utat megtalálni. Három óra után megint feltápáskoztunk s még egy kísérletet tettünk a szabadulásra. Ezuttal több szerencsével. Miután egy ideig idecsöve botorkáltunk, egy kis ösvényre akadunk, amely egy kunyhóhoz vezetett. Itt néhány órái pihenőt tartottunk, aztán indultunk lefelé a hegyről. Utközben, nagy örömeinkre, találkoztunk azzal az expedícióval, amely felkutatásunkra indult.

— Örül a szinpadon. A hamburgi szinbázban a minap nagy izgalmat okozott a következő eset: *Wilde* Oszkár „A páduai hercegnő” című szindarab premierjében *Forst* Leo a bírót játszotta s a második felvonásban oly rosszul és bizarrul alakított, hogy a közönség megütközött rajta. A felvonás végén a főszereplők hívták s elsőnek *Forst* jelent meg a lámpák előtt. Mikor a színház vezetője, báró *Berger*, aki az intendáns páholyából nézte a darabot, erőlyesen piszogni kezdett, *Forst* halászápadt lett és mintha odacövekeltek volna, meg sem mozdult helyén. Ebből aztán nagy botrány lett úgy, hogy másnap a színház szabadságot adott *Forst* és ezt kommunikóiban a közönséggel is tudatta. *Forst* az előadás-közben megőrült s most szanatóriumba vitték, ahol mint súlyos idegbetegét kezelik.

— Szegény betegek karácsonya. Kedves, szeretetteljes karácsonyi ünnepet rendezett ma délután a Szamaritánus-Egyesület a szegény betegek számára a Rókus-kórházban, melyen részt vett az egyesület védőasszonya, *Augusta* főhercegnő is, aki férjével, *József* Ágost főherceggel ment el a betegek közé. A főhercegi pár *Zichy* Erzsébet grófnő udvarhölgy és *Baltházy* Béla gróf kamarás kíséretében három órákor érkezett a kórházba, hol az egyesület hölgyválasztmányának élén *Wenckheim* Erzsébet grófnő üdvözölte a fenségeket. Jelen voltak a fogadtatásnál a főváros részéről *Halmos* János udvari tanácsos, polgármester és *Havany* Sándor előjáró, a kórház részéről *Müller* Kálmán főrend, igazgató, *Nevrátil* Imre tanár, *Farkas* gondnok, az orvosi és tisztviselői kar tagjai. Fogadtatás után a fenségek kíséretükkel az első emeleten lévő sebészeti osztály műtőtermébe mentek, ahol már egybegyűlten várták őket a cseszebecskekkel muszáj megrakott, kivilágított hatalmas fenyőfa körül a gyermekök.

A főhercegnőket két kis gyermek verssel köszöntötte, amire aztán ő maga osztotta ki nekik a karácsonyi ajándékokat. Lett nagy öröm közöttük, még a legszárdatibbnak is rózsapír futotta be erejét, mikor megkapta a bábuját vagy egyéb játékját és boldogan szaladtak az apácák karjába, hogy megmutassák, mit kaptak. Mikor az apróságokkal végeztek, a főhercegi pár a hölgyekkel a betegszobába tért s *Augusta* főhercegnő meg a főherceg is minden egyes betegre vizsgáztattak, akik hála-ködvá esekölték kezeiket. A betegek számára minden körtebenben állított az egyesület fenyőfát s alatta mindenkinek ott volt a maga ajándéka, egy-egy tálcán egy kis édesség, meg aztán hasznosabb ajándékok. Azok a betegek, akiknek már fel szabad kelniük, a folyosókon gyűltek egybe s hangos éljenzéssel fogadták mindegyik a főhercegi párt és a jétékony hölgyeket. A főhercegi pár négy órákor hagyta el a kórházat, ahol sok szegény elhagyott betegnek szerzett ma boldogságot.

Délután a budai Erzsébet-nőikórházban, az Irgalmas-kórházban és a Szent-Margit-kórházban osztották ki karácsonyi ajándékaikat a Szamaritánus-Egyesület jétékony hölgyei. Holnap, pénteken délután a Szent-János-kórházban tartják meg a karácsonyi ünnepet.

— A Hölgyasztal jétékonycélu társaság az idei Szilveszter estén hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez a New-York kávéház külön helyiségében, kik meghívóra igényt tartanak, azoknak késszeggel rendelkezésre bocsátja a jegyző; Dr. *Bartén* Király-u. 8.

— A legrégibb kézirat. Kevesen tudják, hogy *Petrarca* híres szonettjeinek kézírata megmaradt és a Naticán könyvtárában látható. Husz évvel ezelőtt találta meg ezt az értékes kéziratot *Pierre* de Nolhac fiatal francia tudós, aki annak valódiságát be is bizonyította. A szonettek számtalan kiadásai után végre oly kiadások készültek, amelyek teljesen az eredeti kézirat után készülték. *Petrarca*nak nagyon tiszta, szép kézírása volt és verseskönyveit „Fragmenta rerum vulgarium”-nak (köznap dolgok töredékének) nevezte. A drága kötet a legrégibb költői kézírás.

— Loubet elnök névrokona. Rouenben, a vasuti állomáson, mulatságos dolog esett meg a napokban. Az állomási főnökök benyit az egyik szolgá s névjegyet tesz le az asztalára.

— Ennek az urnak panasza van a konduktor ellen.

Az állomásfőnök a névjegyre tekint s a következő pillanatban olyasmint érez, mintha villamos áram járt volna által rajta s hirtelen felugrik. A névjegy így szól:

— Emil Loubet.

Az állomási főnök előbb szobájába rohant, díszruhába vágta magát s kisetett a Perronnra, hogy mély hódolattal fogadja a francia köztársaság első-két s késszeggel felajánlja szolgálatát neki. A Perronon egy fiatal ember lép elébe.

— Nagyon örülök uram, hogy megismerhetem.

— Menjén az utból, én Loubet Emilt keresem.

— Akkor van szerencsém, mert én Loubet Emil vagyok.

— Fiatal ember ne tréfáljon, mert pórul járhat.

— De ha mondom, hogy én vagyok az, akik keres.

— Ne félsejlen, engem nem lehet becsapni.

Még nielőtt újra szóhoz juthatott volna a fiatal ember, lefogták és elzárták. Másnap hivatalosan értesítették az állomási főnököt, hogy a letartóztatott utast csakugyan Loubet Emilnek hívják. Az állomásfőnök csak most eszt kétségbe, mert a fiatal ember, személyes szabadságának megsértésért a bíróságnál keres jogorvoslást.

— Bérmentetlen levelek. A bérmentetlen, vagy hiányosan bérmentesített postai küldeményeknél a közönség gyakran nincs tisztában azzal, hogy portó fejében mennyit kell fizetnie. Vissza-élések elkerülésére végezt a kereskedelemügyi miniszter most azt a külföldön is elfogadott rendszert léptette életbe, hogy a postahivatal a küldeményre ragasztott portójegyekkel tünteti fel azt az összeget, amelyet a címzettnek fizetnie kell. A megfelelő portójegyvel fél nem tünteteli hiányt a címzettnek nem kell megfizetnie, hanem ha ilyet követelnek tőle, leghevesebben cselszárk, ha a tényállást akár szóval, akár pedig valamelyik postahivatali panaszkönyve után a postajagzatóság tudomására hozza.

— Plehve gyilkosa Zürichben. A Daily Express zürichi levelezője érdekes beszámolót folytatott *Szaszanov* Györggyel. *Plehve* igazi gyilkosával. *Szaszanov* Zürichben tudta meg, hogy egy *Szaszanov* nevű embert *Plehve* meggyilkolása miatt életfogytig tartó fegyházra, egy másikat pedig a gyilkosságban való bűnrészesség miatt husz évi fegyházra ítéltek. Erre az igazi *Szaszanov* felkereste az angol lap levelezőjét és elmondta neki leplezetlenül az egész merényletet és a szökését, hogy ennek nyilvánossággrahozásával megmentsé az ártatlanná elítélteket. De megkérte az újságíró, hogy vallomását csak akkor írja meg a lapoknak, ha már ő — *Szaszanov* — elutazott Svájcából. A Daily Express levelezője eleint nem akart hinni *Szaszanov*nak, de aztán megdöbött, mikor *Szaszanov* megmutatta neki azokat a sebeket, melyeket a *Plehve* ellen létezett merényletkor a bombaszilánkok ejtettek testén. Majd pedig *Szaszanov* kísérője, aki az orosz forradalmi pártnak embere, oikmányokkal is meggyőzte az újságíró, hogy az igazi *Szaszanov* beszél, aki elmondta aztán a merénylet lefolyását és előzményeit. Elbeszélésének főbb részletei ezek:

— Én egyetlen fia vagyok. Apámat 1901-ben *Plehve* ügynökei meggyilkolták. Mi egy nagy bérrel bírtokon élünk *Ilm*-ben, *Moszkva* mellett. Atyám meglehetősen gazdag volt. 1901. március 14-én apámat a hírtök egyik kis erdejében halva találták. Hátában és a csipőjén négy késszúrás volt. Végrendelet nem volt és a kormány lefoglalta vagyonomat. Anyám nem sokára elhalt szívbetegben. Én öngyilkos akartam lenni, de kétszégbeszembert csakhamar rájöttem, hogy mégis van életcéloim: a bossza. Elhagytam Moszkvát és egy másik nagy városba mentem, ahol beléptem a „*Boivoji organi szacii*”-ba, a terroristák szövetségébe. Negyedév voltam azoknak a listáján, akiknek fenn kellett volna hogy *Plehvet* megöljék. Az első eltiint, a másikat kettő kísérlete nem sikerült, én azonban szerencsésebb voltam. Amint ön tudja, engem elfogtak a merénylet után, mert önkivüéleti állapotban voltam

Amidőn magamhoz tértem, egy cellában találtam magam és éreztem, hogy előzőleg megkancsukáztak. Egy este — később tudtam meg, hogy augusztus 6-ika volt — egy tiszt a egy kulcsár lépett cellámba. Nehéz láncokat raktak a kezemre és a lábamba. A cellám előtt két zsanár és egy tiszt állt, az utóbbi kivont karddal. Mind az ötén közelegettek, kérelmes, zárt kocsikhoz vezettek, amelyek a fogház kapuja előtt várakozott reám. Senki sem szólott egy szót sem s én abban a meggyőződésben hagytam el cellámat, hogy utolsó óráim ittótt. Belétek a kocsiba s az idősebb tiszt mellém ült. Csak néha szólott egy-egy szót, amikor megfenyegetett a halállal, ha alkam beszédre akart nyitni. *Később nagy meglepetésemre éreztem, hogy a tiszt megfogta a kezeimet s csöndes hangon ezt suttogta: Bátorság, Lárátom s hallgatás!*

— Többet nem mondhatok önnek — mondta Szaszánov az újságíróknak, mert különben könnyen kompromittálhatnák más embereket.

Plehev megyikölése után tudvalevőleg azt híresztelték, hogy az igazi gyilkos megszökött a börtönből. Ezt a hírt ekkor megcafoálták az orosz hatóságok. Most pedig kislül, hogy a hír nagyon is alapos volt és most két ártatlan ember szeved Plehev megyikölése miatt kemény rabságban.

— Egy kis garnizonból. Tragikomikus történetet közölnek a német újságok *Steinitz* porosz várakáról. Ez a tizenéveszer lekötő várakos is amolyan „kis garnizon”. A steinitz tisztak az oroszlan-fogadóba jártak s nem egyszer azzal töltötték el üres délutánjaikat — amilyen tudvalevőleg elég sok akad a fiatalabb tisztak életében — hogy elverték egy-egy civilt. A sok botrány megártott a vendéglő reneoméjának s a tulajdonos elhatározta, hogy helyreállítja a rendet. Erről a szándékáról advariasan értesítette is a tisztakat, akik nagy felháborodással hallgatták a méltatlankodást és aznap még nagyobb botrányt provokáltak. A minap *Keller* hadnagy jött elsőnek a vacsorához. A vendéglős odament Kellerhez aki a botrányok kezdője szokott lenni és azt mondta neki:

— Az üzletim hire és érdeke ellen vetének, ha tovább is megtürtem a tisztakar botrányait. Kérem, hadnagy ur, tessék más vendéglőbe menni, itt nem szolgálja ki senki.

A hadnagy dühösen föhugrott erre és a kardjához kapott, a fogadós azonban akkorát ütött a kard markolatát fogó kézre, hogy a hadnagy tehetetlenül resztette el a kardját.

— Maga nem fog engem megkardolapozni — mondta nyugodtan a vendéglős, aki egybeként rendkívül erős ember. Vegye a köpönyegét és távozzon innen rögtön.

A hadnagy csakugyan eltávozott, de nemsokára visszatért több társával. Amikor a vendéglős meglátta őket, ezt mondta:

— Én csöndesen akartam önöket eltávolítani innen, önök pedig nem akarják ezt. Én jogosan tettem, amit tettem s ha önök erőszakoskodni vagy támadni akartak, akkor megtudják majd, hogy kívül van dolguk.

A tisztaknek imponált a vendéglős fellépése és ezáltal nem rántottak kardot, hanem elvonultak. Az ügy azonban a katonai bíróság elé került, amely azt határozta, hogy a hadnagyon sérelem esett, tehát neki elégtétel kell, ami bocsánatkérés is lehet, mert a vendéglős párbajra nem hívható, polgári bírósághoz pedig katonán nem fordul. A tisztakar bojkottálta az oroszlan-vendéglőt. A vendéglős azonban vonakodott bocsánatot kérni. Tudta, hogy a bíróság nem ítél helyesen, mert a határozata nem egyéb, mint gyöngye palástolása a hadnagy kudarcának, ami néhány tisztnek a kardbojtájába kerülhet. Megerősítették ebben a felfogásban a tisztak is, akik utóbb kijelentették hogy visszavonják a bojkottot, ha a fogadós bocsánatot kér és az egész ügyet átadják a feledésnek. Most gondolt egyet a vendéglős: bocsánatot kért a hadnagtól. A tisztak azonban még sem lérték vissza hozzá. Az egész város kíváncsi volt rá, hogy miért nem állanak szavuknak a tisztak. Addig fürkésztek az okát, míg megtudták, hogy a ravasz vendéglős túljárt az eszükön: amikor a tisztak vissza akartak térni, kijelentette nekik, hogy nem hitelek. Ezért nem állhattak szavuknak a tisztak.

— Farsang. Budapesti székesfővárosi állami és magánintézei hivatalosokak betegsegélyező és lementkezési egyesülete 1905. évi március 4-én, szombaton az egyesületi betegsegélyező pénzfárvára jötekonycélú táncvigalmat rendez a Kátholikus Kőr Molnár-u. 11. sz. a. disztermében. Családjegye 4 korona, személyjegye 2 korona. Kezdeti 8 órakor.

— Az orrvérzés halottja. Hédeger Jánosné hatvanéves magánáznőnek Magdolna-utca 20. sz. alatt levő lakásán ma délelben megeredt az orrvérére. A vérzés olyan erős volt, hogy el kellett hívni

a mentőket, mielőtt azonban megérkeztek volna, a szerencsétlen asszony elvérzett. Holttestét a törvény-széki orvostani intézetbe vitték.

— Ékszerlopások. Az utóbbi időben feltűnően sok ékszerlopás történt a fővárosban. A rendőrség erőyes nyomozást indított az ékszerlopások kézrekerítésére, mindaddig azonban csak azt állapíthatta meg, hogy egy jól szervezett banda lopkodja össze az ékszereket, aztán valamik ékszerész, aki nyilván tagja a bandának, átalakítja a lopott holmit, amely megváltozott alakban kerül ismét forgalomba. Tegnap három helyen történt ékszerlopás: Özv. Toldy Ferencné Irányi-utca 9. számú lakásából 240 koronát érő, Bengyel Bálint Váci-ut 140. sz. lakásából 200 koronát érő és Kropp Kálmán Rákospalotán Fő-ut 54. számú lakásából 300 koronát érő ékszeri loptak el. A rendőrség erőyesen nyomozza a veszedelmes ékszerlopóvjakat.

— Elfogott rablók. A főváros egyik élénk forgalmu helyén, a Baross-terem december 19-én néhány ember megtámadta Bayer Ferenc vendéglőt és kilencven koronáját, aranyóráját, láncát és ütőszák koronáit szőlo tekaraképzantári könyvet elrabolták. A rablók annyira összeverték, Bayer, hogy most is beteg fekszik lakásán. A rendőrség kinyomozta a támadókat és ma letartóztatta őket; és pedig: Schultheisz Lajos 25 éves, Kocsis Sándor 19 éves és Takács Kálmán 19 éves rovtó multu napszámokat. Az országújukat is letartóztatta a rendőrség Bányai Béla 25 éves építési rajzoló személyében, akinél albeletlen lakott az egyik rabló: Kocsis Sándor. Az órák megtalálják nála, de a többi lopott holmi még nem került meg.

— London köde. Londonban már megszokták a ködöt s nem okoz olyan galibát, mintha néhanapján reánk ereszkedik a párak sűrű fátyola. Tegnap azonban olyan sűrű köd volt Londonban, hogy érzékeny károkak is okozott. Az utak teljesen járhatatlanok voltak, a kocsik órahosszat vesztegettek egy-egy helyen, úgy hogy a karácsonyi forgalom teljesen szünetelt. A külvárosokban a tegnap este elindított vonatok csak ma reggel tudták a városig eljutni. A kereskedők különösen nagy kárt szenvedtek a köd miatt, amelyhez fogható tíz év óta nem volt Londonban. A királyné a sűrű köd miatt mára volt kénytelen elhalasztani szandringhami utazását.

— Miért győztek a japánok. A „Daily Mail” levelezője, Mr. Mc. Kenzie nemrég tért vissza a keletázsiai harcétéről és most egész sorozatot közöl a véres csatamezők eseményeiről. Egyik utolsó cikkében párhuzamot von az oroszok és japánok között és ezzel pszichológiai vázlatot nyújt a háborúról.

A harc — írja, — ridég tüzet csupán. S mégis az oroszok azt hitték, hogy csupa bátor impulzus. Ez a félreértés az oroszok ezreit éta a halálba és százezreket tett nyomorékká. Bátor szív, vas idegek és erős szervezet épp oly kevésbé képesek valekiből jó harcost csinálni, mint képtelenek étt egy óriási hajóraj vezetésére alkalmassá tenni. Ezek a tulajdonságok bár mindkét esetben szükségesek, de csak a kezdetet képezik. Az oroszok azt hitte, hogy ennyi elegendő. Nagy és éles ellentétek állanak fenn a harcvelők felek közt: az orosz tűntető, fényes, vakító. Ha valakit szeret, kimondhatatlan barátsággal a szívéhez szeritja... A japánt a tartózkodás áthatatlan álarcá fedé. Há hónapig érintkezhetünk egy japánnal, anélkül, hogy egy pillantást is vethetnénk a lelkébe. Az orosz elrontja munkáját viharos lényével; a japánról néha helytelen fogalmaink származnak hallgató magaviselete miatt. De amikor egy idő múlva a felső rétegek alá is vethettem egy pillantást, oly sziveket ta áltam ott, amelyek épp úgy dobognak és éreznek, mint a mieink. Az orosz a harsonák és dobok zaja közepette megy a harcba, a japán csak a szaru éles füttye hívja csatázni. A japán mindent megmondol előbb és néha a nagyon pontosan kidolgozott tervek akadályozzák munkájában, az orosz ellenben sokat bizik a pillanat inspirációjában. Az orosz tábornok legénysége közt tartózkodik, jelenlétével bátorságot csepeget szívébe, gyakran köztük pusztul el és hadseregét szellemi vezető nélkül hagyja. A japán tábornok a dombon áll, biztonságban és hűvösen gondolkodik terveit fölött... A japán higienikus szellemű, az orosz hadseregben ismeretlenek az egészségi intézkedések. A japán mértékletes és szilárdan ragaszkodik erkölcsi elveihez, az oroszok-

nál tudvalevőleg ennek ellenkezője áll fenn. Az oroszokban hiányzik a kifejlődött egyéniségi érzési, a japán mindig egy egész hadseregnek tartja magát. A japánok kezdetől fogva ismerték a harcot az oroszok nem. És ez volt Oroszország végzete.

— 1905. A nemsokára beáll 1905-ik esztendő 385 napból áll, amelyek közt 67 vasárnap és ünneppnap van. Húsvét április 23-án lesz, pünkösd június 11-én. A farsang nyolce hétig és négy napig fog tartani. 1905-ben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz és nálunk mindkét holdfogyatkozás és a második napfogyatkozás látható lesz.

— Öngyilkos levélhordó. Kolozsvárról táviratozzák: *Rikarszky* János levélhordó agyonlötöte magát. *Rikarszky* egy másfélszer koronát tartalmazó ajánlott levelet sikkasztott. Hamar rájöttek a dologra és a rendőrség a sikkasztó lakására sietett, hogy őt letartóztassa. *Rikarszky* erről értesülván, elrötött a lakásból és menekülés közben agyonlötöte magát. A rendőrség már csak holttestének elszállításáról gondoskodhatott.

— Egy gyermek szerencsétlensége. Harláról jelentik: *Heirich* Márton harlai lakos Andras nevű hat éves kis fia tegnap atyja vadászfegyverével játszott, miközben a fegyver elsült és halálra sebezte a fiuskát. A megindított vizsgálat fogja megállapítani, vajjon terhel-e valakit a felelősség a szerencsétlen kis fiu haláláért.

— Két csalási eset Párisban. Párisban tegnap letartóztáltak egy állítólag magas állásu külföldit, ki huszonegy bankjegyből darabokat vágott ki és ezekből egy új bankjegyet állított össze. Ugyan- csak a párisi rendőrség letartóztott tegnap egy orvost és egy biztosítási ügynököt, kik csalárd biztosítási ügyletekkel több társulatot hat-hét millió frankig megkárosítottak.

— A rendőrség hírei. Sikkasztó üzletvezető, *Billet* Ignác ötvenéves üzletvezete, aki *Kallódy* Mór bórnyagkereskedőnek Király-utca 27. alatt levő üzletében volt alkalmazva, a napokban nagybűt összeget sikkasztott, aztán megszökött. Mostanáig nyegvenezzer korona hiányt állapított meg. — A pálinka halottja. *Budics* János kocsis az éjszaka, pálinkával teleitá magát és holtrészegen ment haza Nap-utca 39. számú lakására. Othon hirtelen rosszul lett és mielőtt orvosi segítség érkezhett volna meghalt. Halálát hevenyesség mérgezés okozta. Holttestét a törvény-széki orvostani intézetbe vitték.

— Betörések. Tegnap nyolc helyeget nélkül maradt lakásba törték be. Betörők jártak *Gréber* István magánzó Szövetség-utca 15. számú lakásában, *Keller* Iván szármvezetőskét ellenőr *Bérkocsics*-utca 21. számú, *Herold* Lajos vasúti ka'uz Horváth-utca 12. sz. *Pink* Béla pénzbeszedő Rigó-utca 14. sz. *Tolnay* József könyvkötő-ségkém Kemnitzer-utca 33. sz. *Roubal* Rezső operaházi zenész Vig-utca 10. sz. *Barasch* Sándor kefekötő Fecske-utca 45. sz. és *Federer* Ferenc kereskedelmi alkalmazott Király-utca 30 számú lakásában. *Roubal* Rezsőtől 960 koronát érő ruha- és ékszereműt, *Herold* Lajos vasúti ka'uztól 600 korona készpénzt és *Keller* Iván szármvezetőskét ellenőről többek közt 400 koronát érő K. A. monogrammal ellátott ezüst evőeszközet loptak el. — *Távíródrótok tolvajai.* A rendőrség elfogta *Richter* Lajos rovtómultu napszámot és *Donah* Mór rovtó multu kárpostuszedet, akik a külteleken mértőfldnyi hosszúságn távíródrótokat loptak. Lakásukon nagyon sok távíródrótot találtak.

(x) Bob hasajtó a legkellemebb (10 fillér.)

Egységes magyar zsidóság.

Budapest, december 22.

Ma délután tartotta évi közgyűlését a hatodik izr. községi kerület, rendkívül élénk részvételt melletti. A gyűlésen az egész magyar zsidóságot érdeklő, éles beszédek hangzottak el, amelyek sürgetőleg követelték a zsidó felekezet jogainak elismerését az 1848: XX. törvénycik alapján. Igen érdekes volt az új elnöknek, *Mezei* Mór dr.-nak programmjanta, hogy a kettőszakat zsidóságot egyesíteni kell, s egyesült erővel kell a megillető jogokért sikra szállani.

A közgyűlést *Schweiger* Márton elnök nyitotta meg. Harmincöt éve elnöke — úgymond — a közösségkerületnek, s lelkesen szép emlék gyánant fogja megörizni azt a bizalmat, amelyben ez idő alatt része volt. erejéhez mérten szolgálta mindenkor a zsidóság érdekeit, s nem rajta mult, hogy az eredmények nem állanak arányban a teljesített munkával. Előrehaladott kora gátolja az állás további viselésében. Új és harcban edzett erőre van most szükség, aki a mocostalan zászlót diadalra viheti. Kéri a községtetületet, hogy tartsa meg őt továbbra is jó emlékeztetben.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Mandel Pál dr. szólalt fel. Nehéz szívvel fogadja az elnök lemondását, mert több, mint három évtizeden át mindig első volt munkában, utolsó az elismerés keresésében. Indítványozza, hogy a távozó elnök iránt érzett hálát iktsassék jegyzőkönyvbe s választásuk meg őt a közsékerület díszelnökevé. (Lelkes éljenzés.)

Erre Sándor Pál ajánlatára egyhangú felkiáltással ejtették meg a választásokat. Elnök lett: Mezei Mór dr., elnökhelyettes: Hatvany-Deutsches József, előjárók: Brody Zsigmond, Kecskeméti Lajos dr., (Kecskemét), Köhner Zsigmond, Mezei Ferenc dr., Sebő Károly, Tenczer Pál, Weisz Berthold és Weisz Simon dr. (Kaloosa.)

Mezei Mór dr., az egybegyűlték éljenzésétől kísérvé, nyomban elfoglalta az elnöki széket és kifejtette programját.

Miután igaz elismeréssel emlékezett meg hivatali elődjének érdemeiről, ugyszintén Simon József dr.-nak a központi iroda vezetőjének terékénységéről, jelezte az irányt, amelyet enőki tisztéből folyólag követni akar. Hangsúlyozta mindenképp, hogy zsidó felekezeti autonómia, amelyről optimisták azt állítják, hogy csonka, tulajdonképpen nem is létezik. Abból, amit a '85 évvel ezelőtől tartott kongresszus megalkotott, nem maradt fenn egyeb, mint a közsékerület. Állandó ügykezelet lesz a jövőben, hogy az egész magyar zsidóságot összeforrasztó országos kapcsolatot létesüljön. Addig is arra fog törekedni, hogy a kerületi egység az eddiginél közeletlenebb életet fejtsen ki. Meg kell teremteni az autonómia iránt való érdeklődést.

Ráter ezután az évi jelentésnek ama pontjára, amely az elszakadt testvérekkel való béke helyreállítását hangoztatja. Az 1868-iki kongresszuson két alapvető kérdés volt, amelyek miatt a szecesszió létrejött. Az egyik az izr. szeminarium kérdése volt, amelyről az orthodoxok hallani sem akartak. Ha ebben a kérdésben a zsidóság engedett volna, a béke talán helyreállt volna. Amde azt hiszi, hogy a gyűlekezetben egy zsidó sincsen, aki ezt az intézményt fel akarna adni. A másik kérdés az ősi szertartás dolga volt. Ebbe szintén nem mehetek bele, mert a kongresszus valási kérdésekkel nem foglalkozhatik. Ha ennek a két dolognak fentartásával helyre lehet állítani a békét, ő el fog menni az engedékenységre legvégig határáig. Ha a tárgyalások nem vezetnének eredményre, akkor minden erejéből arra fog törekedni, hogy kivívja az autonómia egy újabb kongresszus egybehívásával. A jelenlegi zavarokból mindenesetre ki kell jutni.

A programbeszédet lelkes éljenzés követte. Ezután Hatvany-Deutsches József elnökhelyettes mondott köszönetet a bizalomért, amelyben részesítették. Igérte, hogy tőle telhetőleg részt kíván venni azokban a nagy feladatokban, amelyeket az elnök imént kifejtett. (Eljenzés.)

Ezután sorra került az évi jelentés, amelyet Mezei Ferenc dr. szerkesztett meg.

Elnöknek Visontai Soma dr. szólt a jelentéshez. Nagyon megdöbbentő és szomorú tények nyomand azok, amiket a jelentés tudtal ad. A zsidók rosszabb helyzetben vannak, mint bármely más felekezet az országban. Prédál vannak odadobva az állam legutolsó közigazgatási funkcionáriusának. A legszerényebb igények nem találják a legkisebb méltánylásra az állammal szemben. Míg a protestánsok az 1848. XX. t. cikk alapján ma már követelőző lépnek fel az állammal szemben, addig a zsidóság tényleg teszi össze a kezét. E köteleesség megszüntetésére első folyamánny az, hogy a zsidóság a saját ügyei iránt elveszti az érdeklődést és a felelősséget.

Komoly kísérletet kell tenni a zsidóság egyesítésére, hogy az összetartás erős hatalmi szavával léphessenek fel jogos igényük kivívására. Indítványozza, hogy küldjenek ki bizottságot, amelynek feladatává tétetik, hogy az elszakadt testvérekkel érintkezésbe lépjen. Meg van győződve, hogy helyes és bölcs mérséklettel meg lehet találni a kibontakozás útját.

Szabolcsi Miksa kéri az elnököt, ne ragaszkodjék az 1868-iki kongresszus második pontjához, amely az ősi szertartás miatt okozta a békebontást. Ne ijesszék el az orthodox hittestvéreket azzal, hogy ők, a neológok, nem állanak az ősi hit parancsai alapján.

Váradi Dávid (Czegled) az egyes községekben alkalmazott hitközségi tisztviselőket nyugdíjalapjának megteremtését sürgeti.

Hatvany-Deutsches József kéri a közgyűlést, vegye tudomásul a jelentést és hatalmazza fel az elnököt, hogy a szükséges bizottságot a feladatok precízirására mellett küldje.

A közgyűlés Tihanyi Jakkab (Söröksár), Venczler Lajos dr. (Ujpest), Miklós Bernát dr. és Kohn Mihály dr. (Monor) tejszóllalása után elfogadta Hatvany-Deutsches József indítványát.

A közgyűlés végül a kongresszus választási körületeinek beosztását előkészítő bizottságot és az autonómia bizottság tagjait választotta meg.

A drezdai szenzáció.

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, december 22.

Montignoso grófné, a szász király megszokott felesége, ma Drezdába érkezett és ajánlékokkal megrakva, be akart hatolni a királyi palotába, hogy gyermekeit láthassa. A rendőrség azonban már tudott érkezéséről, várta, feltartóztatta és az érdekes találkozás nem történhetett meg. Ez a magában véve is rendkívüli csemény ezerszínű képet nyújt az anyai szeretet végtelenségéről. Egy asszonynak, aki hűlenül otthagyta férjét, aki királyi volt és elment szeretőjével, aki csak kereskedő-szegédnek született, még ha francia nyelvemester is volt, eszébe jutott, hogy karácsony van. Talán az a hangulatos kép íródott le emlékezetében, amelyet illusztrált folyóiratok szoktak minden karácsonyi számban közölni: Egy erdő, kristályos hóhelyekkel megrakott fenyőfákkal, a háttérben házik, amelyek alakjai olyanok, mint a fénybogárka és amelyekből a melegség csak úgy árad ki a farnos tájra. Mintha csupa boldog szó esendülne ki a kis szobából, ahol a család együtt ünnepli Jézus születésnapját. S az ablak alatt, künn a süppedékes hóban görnyedten áll a számkivetett és fájdalmas vágydással tekint be a szobába. Ez a rövid pillanat hosszas beszélgetés egy lélek megszakadásáról, egy boldogság korai végéről. Sokat vétett ez az asszony minden ellen, amit a végzet és a társadalmi szokások egy nő kötelességül jelöltek. Megszegte a hitvei kötelességet, otthagyta hitvesét, akinek egy életre esküdött hűsége; letépte magáról azt a láncot, amelyet királyi kezre raknak, hogy titokzatos, ezüst pengésükkel valami túlvilági fenséget biztosítson számukra és megkülönböztessék őket a többi halandóktól: szerinti mert egy francia nyelvemestert, aki utóbb mégis csak kereskedő-szegédnek szegődött. Otthagyta gyermekeit, önnönvérét és nem törődött azzal, hogy nemcsak magát sebzí meg vele, hanem az ártatlan kisdedeket is.

De ez a seb nem hegedt be soha. Ez a seb égett és a könnyek kiapadhatatlan forrásává vált. Az anyai szív milderősebben dobogott s végül nem bírta elviselni a vágyak súlyát. A szeretet szárnyai ellenállhatatlan vették, ragadták oda, ahová neki nem szabad többé belépnie. Be akart hatolni abba a palotába, ahol hajdan ő volt az uróné. Ki tudja, hol folytatódik ez a szenzáció? Talán brutálisak lesznek a szolgálk és a rendőrség: a szerencsétlen anyát kiüldözik a városból; vagy talán a király titkos szempillantása arról fog szólni, hogy minden meg legyen bocsátva az anyai szívnek. Ki tudja?

Drezda, december 22.

Montignoso grófné az utolsó napokban levelet intézett Frigyes Agost királyhoz s kérte, engedje meg, hogy Drezdában vagy környékén vagy akár Szászország területén kívül viszontláthassa gyermekeit. A levélre nem kapott választ, bár, mint beszélük, a királyt milyen megráztatja a kérdés.

Erre Montignoso grófné elutazott Lipsche jogtanácsosához, Zehme dr. ügyvédhez. Utján nem ismerte föl senki. Elmondotta Zehme-nak, hogy Drezdába megy, s ha másképp nem lehet, erőszaklat is behatol a királyi palotába, mert látni kívánja gyermekeit. Zehme óva intette a grófnét, hogy ne tegye ezt, mert aligha fog sikerülni s elrontja örökre a dolgát, ha pedig türelemmel vár, egykor mégis csak teljesedni fog vágya. A grófné nem

tágitott és kereken megmondotta ügyvédjének, hogyha nem segít neki, akkor egyedül utazik Drezdába.

Zehme erre megígérte a grófnénak, hogy elkíséri, ha nem tesz le számdékaról, legalább elejét akarja venni annak, hogy valami meggondolatlanúságra ragadtassa magát.

Montignoso grófné ma reggel Drezdába érkezett és a Belle Vue-fogadóban szállott meg; délelőtt elindult a Taschenberg-palotába. Fekete ruhát viselt, sűrű fátyol takarta arcát s ruhája zsebeiben és télikabátja alatt több csomagot vitt; ajándékok voltak gyermekei számára.

A királyi palota mellett a grófné elő állott Unger rendőrbiztos s udvariasan bár, de erőlyesen felszólította, hogy távozzék, menjön vissza a fogadóba s utazzék el az első vonattal, különben rendőroket hív s akkor botrány keletkezhetik. A grófné látta, hogy hiába volna minden ellenszegülése, követte a rendőrbiztost, aki visszakísérte a hotelbe. Figyelmeztette egyuttal a grófnét, hogy utazzék el a legnagyobb esőndben s a vonat indulásáig ne mozduljon ki fogadójáról, mert a rendőrség megtett minden előkészületet. Montignoso grófné alkalmazkodott ehhez az utasításhoz.

Drezda, december 22.

A rendőrség jó előre értesült Montignoso grófné tervéről és gondoskodott, hogy ne juthasson a királyi palotába. A Taschenberg-kastély kapui előtt csendőrök és titkos rendőrök foglaltak állást. A grófné reggel 9 órakor ért a palotához. Egy végző szerint már utközben felismerték s feltartóztatták, más hír ezerrint sikerült egész a palotájáig jutnia s itt adta át egy bünygyi rendőrtisztviselő Unger rendőrbiztosnak. Ugyanebben az időben a király Pöllnitzben volt vadászaton. Azonnal külön futárt küldtek hozzá a jelentéssel.

Nagy tömeg gyűlt a fogadó elé s mindenáron látni kívánta a grófnét. A nép hangulata nagyon lelkes volt a grófné iránt s mikor híre futott, hogy a grófnének délután el kell utaznia, a sokaság közt szájról-szájra adták a jelezőt: A vasúthoz! A rendőrség elzárta az utvonalat az állomás felé, hogy elejét vegye a tüntetésnek. A fogadó előtt mégis demonstráció fordult elő. A lakosság rokonszenvesen éltette a grófnét, mígmen a rendőrség szétzavarta a tüntetőket.

A grófné a vonat indulásáig a szállóban maradt, aztán Unger rendőrbiztos kísérte a vasúthoz. A nap folyamán temérdek üdvözlő levél, távirat és virágbokréta érkezett a fogadóba a grófné számára.

Drezda, december 22.

Udvari körökből kiszivárgott, hogy a király eltökélt szándéka volt, hogy elvált feleségének ez idő szerint semmi körülmények közt sem engedje meg, hogy gyermekeit láthassa. A grófné délután érkezett a neustadti állomásra és a 2 óra 30 percekor induló vonattal Lipsche utazott, de ott nem fog kiszállani, hanem valószínűleg folytatja útját Svájd felé.

Az államügyész megtiltotta a lapoknak, hogy rokonszenvesen írjanak Montignoso grófnéről ebből az alkalomból. A mai esti lapok csak éppen a tényt regisztrálják.

Drezda, december 22.

A király környezetében beszélük, hogy mikor Frigyes Agost király megkapta a grófné levelet, melyben azt kérte, hogy gyermekeit láthassa, felkiáltott:

— Most még nem!

A király maga adott utasítást, hogy akadályozzák meg, ha a grófné be akar jutni a palotába. A grófné most dr. Zehme útján

akar lépéseket tenni a királynál, engedje meg, hogy Szászország területén kívül a király által meghatározandó helyen viszontláthassa gyermekeit. A grófnő üggyvédje azt mondotta egy hírlapírónak, hogy a grófnő ezental nem fog kísérletet tenni arra, hogy erőnek erejével bejuthasson a palotába. Most nem tudta lebeszélni tervéről, mert attól sem riadt vissza, hogy esetleg nagy botrány kerekedik.

A grófnő azért határozta el magát a drezdai utazásra, mert már régóta nem kapott hírt gyermekeiről, pedig az volt a megegyezés, hogy meghatározott időközökben értesíteni fogják hogylétükről. Ezért feloldottnak érezte magát ő is azon kötelessége alól, hogy nem tér többé vissza Drezdába.

Drezda, december 22.

Montignoso grófnő éjjel fél 1 óraker Lipcséből továbbutazott Florenz felé, ahol az utóbbi időben tartózkodott. A király *este tért vissza Píntzéből*, a vadászatról s *fel volt bősztülve a grófnő eljárása miatt*. Montignoso grófnő Drezdában levelet hagyott hátra a királynak és a kormánynak, amelyben tiltakozik az ellen, hogy nem engedik gyermekeit viszontláthatni s követeli, hogy egy később meghatározandó helyen találkozhassék gyermekeivel. A Berliner Lokalanzeiger drezdai tudósítója illetékes helyről értesül, hogy Montignoso grófnőt azzal az ígérettel bírták rá a rögtöni elutazásra, hogy a király által később meghatározandó helyen viszontlátja gyermekeit. Annyi bizonyos, hogy a találkozás nem Drezdában lesz.

FŐVÁROS

***) Az egyházi vagyon kezelése.** A tanács, arravaló tekintettel, hogy az egyházi vagyon kezelése körül több ízben tapasztalt rendezetlenségeket, elhatározta a mai ülésében, hogy részletes szabályzatot dolgoztat ki a naplók rendes vezetéséről, a titkék és kamatok kellő elhelyezéséről s általában a szabályosság kezeléséről.

***) Élelmi szerek vasárnapi árulása.** A fővárosi tanácshoz olyan értelmű kérvény érkezett, hogy az élelmi cikk árúsítására nézve, a vasárnapi munkaszünetet akként változtatná meg, hogy este 6 órától fogva tejszész szerinti ideig lehessen élelmi cikkeket árúsítani. A tanács azonban ehhez nem járult hozzá s kijelenti a mai ülésében, hogy a jónak bizonyult mostani rendet kívánja fönntartani. Különösen azért nem akarja a változást a tanács, mert az ujonnan behozott szokás nagy könnyebbségre van az alkalmazottaknak. Ezt a szociális tekintetben fontos könnyítést különben is csak tíz évi küzdelem után tudták elérni s így azt újra megemlíteni, nem lenne helyes dolog. Az új rendbe már a közönség is belenyugodott s így egyáltalában semmiféle elfogadható ok nem szól a kívánság teljesítése mellett.

***) Elmaradt választás.** Több tisztviselői állásra a mai tanácsülésre volt kitűzve a választás; ez azonban máról elmarad s a tanács kedden tölti be a számtisztai, statisztikai hivatali és segéd-hivatali állásokat.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Karácsonyi premiera.** Vajda László darabját, a *Színészeket* vasárnap, karácsony első napján mutatják be a Vígyszínházban. A premiert már püstitörökre tüzték ki, de technikai okokból nem lehetett megtartani. Minthogy azonban az ünnepekre ünnepséget akartak a közönségnek nyújtani, komponáltak pedig nincs előadás, a bemutatást vasárnapra tüzték ki. Vasárnap és hétfőn délután a *Divóélet* náluk megrendelt helyárral, este a *Színészeket* játsszák.

**** Vasquez grófnő Pozsonyban.** A pozsonyi városi színházban hétfőn este a „Troubadour” került színpadra a három főszerepben Vasquez grófnőval. Az előadás rendkívüli sikert aratott s a művészt nyolcszor tapsolta a lámpák elé a lelkesült közönség.

**** A színházak hírei.** A *Nemzeti Színházban* holnap, pénteken a „Flirt” *Ferenzy Ferenc* nagysikerű vigjátéka kerül színpadra huszadszor. Karácsony előestéjén nem lesz a Nemzeti Színházban előadás. A két ünnepnapon délután és este is játszanak és pedig vasárnap délután Ohmet legnépszerűbb színműve a „Vasgyáros”, este az idei szezon egyik legnagyobb sikere, Barrie „Vén lányok” című vigjátéka, hétfőn délután ugyanasok Barrie másik nagyhatalú darabja, az „Egyenlőség”, este pedig Kemechev új történelmi körképe az „Emigráns” van a műsorban.

A *Népszínházban* vasárnap délután *Blaha Lujza* vendégfellépéssel a *Piros bugyellár*, hétfőn délután a *Katalin* kerül színpadra, mindkét előadás lezártított helyárral. Az esti előadásokon a *Róbert király* *szépségszalonját* játsszák. A Népszínház este 7 óraker kezd előadásait és nem mint a színházakon tévedésből jelleve volt, fél 8 óraker.

**** Hangverseny.** Fretter Henrik a fiatal hegedűművész, aki már tavalyi hangversenyén felütött keltelt kitűnő játékaival, kedden, január 3-án este 7 és fél óraker hangversenyt rendez a Royal-szálló termében *Rossi Rosina* dalénekesnő közreműködésével. Jertek a „Harmonia” zeneművész zongorakereskedésben (Váci-utca 20.) kaphatók.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

***) Deák Ferenc ölet.** A Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó-vállalatában most jelent meg dr. *Ferenzy Zoltán*, a budapesti tudományegyetem könyvtárának igazgatójától gróf *Andrássy Gyula* által huszeder koronával jutalmazott *Deák Ferenc* életéről szóló háromkötetes munkája. A munkát a vállalat tagjainak már szétküldötték, azonban a nagyközönség is megszerezheti azt a könyvpiacra. Bőlti áron tizenkét korona. Megjelent továbbá a könyvkiadó-vállalatban *Friedjung*: „Harc a német hegemóniáért” című munkájának harmadik befejező kötetét is, melyet a vállalat tagjai szintén évi illetményükkel kapnak meg. A munkát *Zilahy Kís Bala*, a jeles esztétikus fordította.

***) Mészai-kiállítás.** Az Országos Képtárnak metszet kiállítását, melyet dr. *Tóczy Gábor* osztályigazgató ezidén az angol és amerikai nagyszemű művészből rendezett állandán igen nagy közönség, különösen pedig a külföldiek keresik fel. A képtár és a metszet-kiállítás a karácsonyi ünnepek alatt hétfőn délelőt kiene órától tizenkét óráig lesz nyitva a nagyközönség számára. A metszet-kiállítás ezután még január elejéig marad nyitva s megtekinthető szerdán, pénteken és vasárnap, amikor a képtár is nyitva van.

***) Harc a szabadságharcért.** Irta *Böngérfi János*. A szabadságharcok ezt a történetét minden eddiginél szívesebben fogja olvasni az ifjúság. Mert *Böngérfi* teljesen el tudja könyvében rejteni a tudományos apparátust, melynek keretét többnyire zavarólag nyitkozognak ki a historiai munkákból. Az ifjúságnak közvetlenség és melegség kell. És ezt a közvetlenséget úgy varázsolta *Böngérfi* a könyvébe, hogy nagyapóval, az öreg honvéddel beszélte el a szabadságharcnak változatos eseményeit. Hallgatósága pedig nem a nagy olvasóközönség, hanem három unokája, akik vakációra rándulnak le hozzá *Hidvégre és aklunk* fő bizonyítványukért, jutalmul, beszél el a történetek legzesebbikét, az époszok legfényesebbjét. Nem hollomésból, nem könyvek után, hanem úgy, ahogy ő megélte, úgy, ahogy a tulajdon szemével látta. A könyvet az Athenaeum adta ki. Ara díszes kötésben hat korona.

***) Ifjúsági Regénytár.** Ez a gyűjtemény, mint már a címe is mutatja, párja az Egyetemes Regénytárnak, csak hogy ifjúságnak való. Szép egyöntetű regénygyűjtemény, mely azt akarja nyújtani az ifjúságnak, mit az Egyetemes Regénytár népszerűt pirok kötetek adnak a felnőtteknek. A kiállításuk igen szép. Eddig a következő nyolc kötet jelent meg: *Büjdoső Gergely*; *Ifjúsági regény. Irta Fábófi Róbert*. A *kis herceg*; *Ifjúsági regény. Irta Grécille H. A király ölet*; *Ifjúsági elbeszélés. Irta Murai Károly*. *Egy leány története. Irta Everett Green*. *Átdolgozta Révész Paula*. *Diadal. Ifjúsági regény. Irta Sas Ede*. *Judit néni iskolája. Átdolgozta Zempléni P. Gyuláné*. *A vidámszülő. Ifjúsági regény. Irta Bácskai Emil*. *Magya története. Ifjúsági regény. Irta Len-*

gyel Laura. Négy kötet fuknak, négy kötet pedig leányoknak való. Egy-egy kötet szép vászonkötésbe kötve i korona 60 fillérbe kerül.

***) A szabadságharcból.** A szabadságharc eseményeiből merített tárgyu elbeszélések serdültebb ifjúságnak legkedveltebb olvasmányai. *Rákosi Viktor*ól most két ilyen könyv jelent meg a *Singer és Wolfner-cég* kiadásában. Korhadt *fakerecskék* címe az egyiknek, mely bár felnőtteknek íródott, most azonban ifjúsági kiadáshoz rendezte belőle a szerző. Hős fiuk és másodiknak a címe. *Regényes történel a szabadságharcból*. Ezt szintén *Rákosi Viktor* írta, s míg sem bizonyítja jobban a könyv népszerűségét, mint az, hogy most már második kiadásban hagyja el a sajtót. A nagy albumalku kötetet *Mühlbeck Károly* számos rajza díszíti. Ara fényes díszkötésben 6 korona.

Sainte Beuve.

— Születésének századik évfordulójára. —

Budapest, december 22.

Taine az ő „*Derniers Essais*”-jében így nyilatkozik *Saint Beuve*ről: „Legnagyobb érdeme, hogy a világeseményeket azoknak lelkeiből tanlmányozta, akik az eseményeket létesítették vagy akik résztvettek bennük.” Mert *Sainte Beuve*, aki a múlt század egyik legnagyobb esztetikusa volt, főképp történelmi munkák és memoriok felől irt nagy feltűnést keltő tanulmányokat, amelyek elsősorban a liberális polgárság eszméit képviselték a monarchia és az egyház reakcionárius hajlamosságával szemben: irodalmi téren pedig a merev klasszicizmus ellen harcoltak és a külföldi irodalmat közvetítették. De az író egyáltalán határozott elensége volt a fiatal romantikusok „kődös és melankolikus költeszeteinek.”

Sainte Beuve nagy jelentősége a francia irodalomban abban nyilvánul meg, hogy munkáival a múlt század eseményekben gazdag korszakát világitotta meg és nagy precizitással tárgyalja e korszak minden mozzanatát. Nem történetet irt meg, hanem eseményeket, akiknek jelkét boncolgatja, amikor azok az események folyásának irányt adnak.

De mint költő is *Sainte Beuve* a valóság józan és éles megfigyelője volt. Forradalmi jellege volt poézisének, mert az akkori remancizmusfól hidegen elfordult és a forma művészetével a valóság nyers, szintelen és durva anyagait igyekezett irodalmivá tenni. Szerinte az szemernyi arany és bensőségese poézis is, amely a legszerűbb léleklben is feltehető és amely mellet a romantikusok megvetőleg haladnak el, a költészet anyagául szolgálhat.

Sainte Beuve 1804. december 23-án született *Boulogne-sur-Mer* városában. Nagyon lágy, majdnem jellemgyenge természet volt, szervezete nem árulja el, hogy kemény tettekre és nagy munkára van hivatva. Már gyermekkorában „bensőségletes felindulással hatolt a dolgok mélyébe, mintha szívét éles tér döfné keresztül”, és nagy mértékben rendelkezett azzal a tulajdonsággal, hogy mások gondolkodásdómójába és érzésébe be tudjon hatolni. Kritikusnak született s a saját gondolatait és érzéseit nem tudta elől szenvedélyesen kifejezésre juttatni, mint másokét.

Első kritikái a „*Le Globe*” című folyóiratban jelentek meg. Ekkor verseket is irt már, de azokkal nem tudott annyira hatni, mint esztetikai munkáival. De mint versz forradalmár, már ekkor vállalkozott arra, hogy a romantikus költészetet a francia irodalom történeli múltjába sorozza. 1828-ban megírta a XVI. század elefejtett költőinek poéziséról szóló nagyobb munkáját s főképp *Ronsard*-dal foglalkozik, akinek művészi tehetségéről és alakító erejéről sok bámulattal emlékezik meg.

Első költői munkáját, azokat a barátságos-realistikus költeményeket „*Joseph Delorme*” álnev alatt adta ki. *Delorme* áradt, álmodozó, életunt alakja „görnyedt aggyastánként” jár Páris utcáin és külvárosaiban. Szeretetteljes festi le a szomorú, bájtalan képeket, a sivatár pusztaságokat és a szegényes mezőket kopár fáikkal. Hibája e kötetnek, hogy nincs meg benne az igazi naivság, amely okvetlen szükséges, hogy művésziül tegye tartalmát. Ugyanekben a hibában szenved az 1837-ben megjelent „*Pensées d'Aoul*”, amelyben *Saint Beuve* a „*Saint*

viszonyok közt élő polgárok életmódját akarja lesteni, anélkül hogy egyszerű tudna lenni. Még előbb 1834-ben jelent meg legérdekesebb műve a „Volupté”. Ebben a regényben hiányzanak a bonyodalmak, cselekvény alig van benne és Amoury nevű hőse kiméletlen nyíltsággal tárja ki szenvedélyeitől feldúlt szívét, könyörtelenül festi le azt a pusztítást, amelyet a gyönyör démonja véghez visz életében, amíg képtelen lesz arra, hogy szeressen s szíve megfagy érzelmek hiányában. A *Volupté* ugyszólván a költő önvallomása, amelyben mintegy meggyón a világnak.

1848-ban a költő Lüttichben jelenik meg, ahol az egyetemen tanári állását foglalta el. Ez időből fűződik Chateaubriandról szóló műve. 1849-ben ismét Párisban van Saint-Beuve s a „Constitutionnel” című lap minden hétfőn egy cikket közöl tőle, amelyeknek gyűjteménye a „Causeries du lundi” és amelyek 28 kötetre terjednek, 1854-ben a Collège de France tanára lett, de az ifjuság politikai magatartása miatt nem szerette s ezért csakhamar távozott onnan. Mint az *École Normale* tanára írta meg „*Nouveau lundi*” című cikkeit s hozzáfogott a „*Portraits contemporains*” új kiadásához. 1869-ben október 13-án meghalt.

Sainte Beuve egyik volt a francia irodalom férgerdekesebb és legértékesebb talentumainak és főképp kritikai műveinek köszönhetnek sokat a franciák, akik disszkrét, de méltó irodalmi ünnepeket keletében emlékeznek meg a száz évvel ezelőt született nagy íróról.

hogy a kereskedelmi szerződés megkötése mégis sikerüljön fog. Ausztria-Magyarország azt az ajánlatot tette, hogy erőlyes ellenőrzéssel gátolják meg a járványok behurcolását, de egyúttal biztosítsák az egészséges állatállomány bevitelét. A tárgyalások ezen az alapon fognak folyni s remélik, hogy eredményre fognak vezetni.

A marokkói helyzet.

Páris, december 22. A külügyi és gyarmatügyi kamarai bizottság elnökét, Eliennet, megbizta, hogy tárgyaljon a kormánnyal Marokkó komolyiyá váló helyzetét illetőleg.

Az olasz-svájoi szerződés.

Bern, december 22. A rendek tanácsa ma egyhangulag elfogadta az Osztráczsággal kötött szerződést. A nemzeti tanács beleegyezett a rendek tanácsának az alkotmányrevizióra vonatkozó határozatába, mely lehetővé fogja tenni a végleges ottalmonnak a kémiai iparra való kiterjesztését. A szövetségi tanács a népszavazási időpontját erre nézve meg fogja állapítani.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 22. Eljártolt buza (tisza-vidéki) 10.70—11.15, bányási 10.40—10.85 K., moconi 10.40—10.85 K. Rossz: tót felvidéki 8.10—8.30 K., pestmegyei 8.15—8.30 K. Tengeri 8.20—8.35, La Plata 7.95—8.10 K. Zab 7.30—7.80, válogatott 8.15, eszchországi 7.50—7.75 K.

Szerkesztői üzenetek.

— Kérdőkat nem adunk vissza. —

J. Á. Varsola. Ha elegendő kell katonai kötelezettségnek, akkor semmi akadályja nincs annak, hogy külföldre szóló utlevellet kapjon. Minden egyéb kérdésére a legpontosabb és legmegbízhatóbb felvilágosítást a Németlegyűlés (Budapest, IV. Vagdorfer 1.) ad. — **F. Mauó, Budapest.** Kérdés: nem említenek-e Szivesskedjék azt megismeretési és haladéktalan választ kap. — **Kiváncsi 15.** Megkapott. Működésük az illető társaságok tükárságához fordulni, amely készséggel értesíti a kívánt ügy részleteit. — **E. M. Kassa.** A leány csak azokkal fogjon kezelt, akikkel igen szélyes ismeretségben van. Az ismeretlenül egyáltalában nem lehetnek közösítással. Az én által említett eset alig képzhető el, mivel ha egy csupa ismeretlenből álló társaságban egy ismeretlen férfi van, akkor mindenesetre akad valaki, aki az idegenről a hölgynek bemutatja. Így azután az is ismerős lett és a nővel eltekintés nélkül járva nagy megröszelést. — **„Egyeszer tévesz.”** A legesélyesebb rühmórákat senki árulja el a beküldött vers; formája is túlságosan kezdetleges. Nem közöljük. — **Sz. I. Váradi.** E helyen céleket elvétel nem ajánlunk. Tesék a Kereskedelmi Múzeum igazgatóságához (V. Váci körút 32.) fordulni, ott megkapja a kívánt címet. — **R. M., K. Sz. Király.** A regény nincs meg magyar nyelven könyvtárakban és így sajnalatunkra nem lehetünk elegendő kiváncsiak. — **42192 sz. előzetes.** Ideiglen. Tesék jó orvoshoz fordulni. — **M. F. Farnad.** Az igazságügyi-miniszter fogad minden esutörökön délután 1 órákor. — **A. B., Budapest.** Kereskedő-üzatok segélygyűlése névű egyesület nincs. De a Kereskedelmi Üzatok Egyesületének van saját tagjai részére segélygyűlés. Cím: Arany János-utca 29. sz. — **Theologus.** Forduljon pauszaváti Sándor Pál országgyűlési képviselőhöz (Országgyűlés Magyar Kereskedelmi Egyesület, Akadémia-utca 3. sz.) — **K. Z., Sacshely.** A téglából készített sok téglabrick is lehetnek, éheltet téglabrick gyártkan kénevas nátron, glaubersó virágzik ki, salétrom csak pisce vagy nedves talajú földszintek falon mutatkozik. Minden kivágásnak az az oka, hogy a téglá oldható sókat tartalmaz (glaubersó) vagy pedig oldható sókat s a talajból. Ha nedvesnek éri a téglát, a só oldható meg és az oldat a téglát áthatja, amin aztán szárad, a feleletlen a só kikristályosodik és ez okozza a kivágást. — **Nedvesítés meg a téglákat és hagyja aztán jó száraz helyen buztatogatni délután, ha kivágás, akkor a téglában van a liha, ha nem, akkor a talaj okozta a kivágást. — **Peruzsny.** 1. A különböző téglák való engedélyt 1. nem adhatja meg, de más (nyitvány) intézet igen. A VII. osztályon kívül a VIII. től is kell vizsgáztatni, azután jöhet csak igen természetesen az értéktel. 2. Ha engedélyt kap, akkor a VII.-ról szóló vizsga után reglén levisztesztál a VIII.-ról. 3. Rajzot és görögöt nem engedik el. Ha nem rajzolhat, tanuljon görögül. 4. Hogy hogyan készülnék legelőszertűben, az teljesen az egyúti közérőnyeitől függ. — **A. József, Szekszárd.** Magyarországon Gergely Éde tennésvari postahivatalnok volt az első, ki 1875-ben egy Páncsotvólí erdő-gyökéren (szervezte a fillokszerát. Csakhamar hivatalos vizsgálatot rendeltek el, amely azt bizonyította be, hogy az akkori páncsotvai polgármesternek egy kivándorolt rótkom állítólag közvetlenül Amerikából küldött téglákat és ezeken — tudán kívül — fillokszerát is. Azóta majdnem egész Magyarországon börtörök vidékét eltapta a pusztító főtég, de szerezésre a Székely rézraktárábólja annyira előrehaladt már, hogy a fillokszerát-csapság legelőzőtőlnek mondható már nálunk is. — **„Életpálya 20.”** A lokomotív-és csapógépekkel való tanfolyama a budapesti állami felsőipariiskolában (VIII. Napszánya-utca 8. sz.) jövő évi január hó 2-án nyílik meg s április hó 10-ig tart. E tanfolyam a gézművelők (kéményes) és csapó-**

gépek szerkezetét és kezelését tanítják. Tanulókat felveszik a 18 életévüket betöltött, irai és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsokot s különböző gégyárak főbb munkásait, továbbé a gazdasági, birtokosokat és géptulajdonosokat. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, a nem önálló munkások ezenkívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában, munkabizonyítványt tartoznak benyújtani. A tandíj 16 korona. A beiratások f. évi december hó 15. napjától 17-ik napig tartanak az intézet helyiségében. Vidékiek a tandíjnak postafutalványon való beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január 2-ik napján kell személyesen megjelenniük az intézetben. — **E. L., Budapest.** Megvolt már egyszer a sommás választások között. Ugy látszik, elkezdte a figyelmet. Megírjuk hát újra, hogy: nem közöljük. — **B. I., Karczag.** Gyakori dolog, főként itt a fővárosban és még nem alakult hatóság, amely tisztességtelen versenyt látott volna benne. Nem is lehet annak minősíteni. — **E. Ákos, Pécel.** A hivatalosan kiadott tudósításban nem voltak névszerűen felsorolva a mellette és ellene szavazók. Így tehát nem is mondhatjuk meg, kik szavaztak ellene. Ezt csak a hivatalos jegyzőkönyv másolata alapján lehet megkapni, ami teljesen költségre kerülne. Valamelyik ellenzéki megyei bizottsági tag talán könnyebben megszerezheti. — **L. Gyula, Kőbánya.** Vegyi Ipar, VII., Kőrész-utca 43. sz.

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, december 22.

* **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter Kriza Ákos pénzügyi biztost Máramarosra, pénzügyi biztost Popriára és Váczy Gyula pénzügyi biztost Kaposvárra, pénzügyi biztostokká, Madai Lázárt Békéscsabára, Klinga Józsefet Petrozsinyba, Berács Jánost Mohácsra és Beresik Gézát Szepesfaluba pénzügyi biztostokká ideiglenes minőségben kinevezte. — Az első fődvar-mester, a fődvarmesteri számvédelmi tisztviselő állományában Kompars Róbert, Jakoby Emil és Schilhan László számszámokért számvédelmi tisztviselő, Luzeux Éde számszámokért számszámokért és Kargl Ruppert számszámokért ideiglenes számszámok nevezte ki.

* **Pályázatok.** A győri fővármivaltalán gyarmatnoki állásra 14 nap alatt, — a nagybecsereki pénzügyi igazgatóság kerületében pénzügyi szemléző állásra 1 hét alatt, vizgató állásra 8 hét alatt, — a zalager-szei pénzügyi igazgatóság pénzügyi szemléző állásra 2 hét alatt, — a székesfehérvári pénzügyi igazgatóság számvédelmi 15 nap alatt, — a soproni fővármivaltalán gyarmatnoki állásra 2 hét alatt — a kecskeméti törvényszéki hadügyvezető állásra 2 hét alatt lehet folyamodni.

KIADÓTULAJDONOS:

A MAGYAR HIRLAPKIADO RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Napirend, 1904. december 23.

Napirend: Péntek, december 23. — Róm. káth. Vikt. sz. vt. prot.: Viktória, görögország; (december 19.) Menna, zsidó; Talath 15. — Nap kel: 7 óra 32 perc, nyugszik: 3 óra 54 perc, hold kel: 5 óra 8 perc délután, nyugszik: 7 óra 35 perczerk d. e. — **A kereskedelmi miniszter fogad** fél 5 órákor. — **A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése** 10 órákor. — **A kir. Király palotái szakosztályainak teljes ülése** 10 órákor. — **Ülőelöljárás** azote a cs. és kir. Landwehr legénységével a Mária Terézia lektanyában reggel 8 órákor. — **Az Orsz. Gyermekvédő Egyesület karácsonyi-ünnepéje** az Egresze-ut 71. szám alatt mecedékházban 8 órákor. — **A budai szentkeresztúti hányarszene** fél 8 órákor. — **Téli látat a városi tégli Múzeumban** nyitva 9—4 óráig. Belépődíj 1 korona. — **Nemzeti Szalon** téli kiállítás nyitva 9—8 óráig. Belépődíj 50 fillér. — **Károcsyoni kiállítás** a Kőnyves Kálmán művész szalonjában (Nagymező-utca 37.) nyitva egész nap. — **Uj művészi szalon** a Keoskeméti-utca 3. sz. alatt nyitva egész nap. — **Károcsyoni kiállítás** az Ipar művészeti Múzeumban nyitva 9—7 óráig. Belépődíj 40 fillér. — **Jókedvűségű mükedvelői kiállítás** a királyi egyetérti bérházban nyitva 10—8 óráig. Belépődíj 50 fillér. — **Műbarátok Körének karácsonyi kiállítás** (Váci-utca 25.) nyitva 11—7 óráig. Belépődíj 50 fillér. — **Női kiállítás** a kigyó-téri Thék-féle tereben nyitva 9—1 és 4—7 óráig. Belépődíj 40 fillér. — **Magyar iparosok kiállítás** és vására a Vigadó földszintjén teremben nyitva egész nap. — **Csipe- és hírnékiállítás** a Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában nyitva 9—3 óráig. Belépődíj 40 fillér. — **Babakiállítás** a Népszínház eladóemleki csarnokában nyitva 10—5 óráig. Belépődíj 50 fillér. — **Világítási kiállítás** a Technológiai Ipar múzeumban nyitva 9—12 és 6—8 óráig. — **Nemzeti Múzeum régiségváza** nyitva 9—2 óráig. — **Országos képlár és metszetkiállítás** az Akadémiában nyitva 9—1 óráig. — **Földtani múzeum** nyitva 9—1 óráig. Belépődíj 1 korona. — **Múzeumi könyvtár** nyitva 9—1 óráig. — **Akadémiái könyvtár** nyitva 3—4 óráig. — **Egyetemi könyvtár** nyitva 9—12 és 3—4 óráig.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A felsőbírószág karácsonya.** A budapesti ítélőtábla és a Kuria karácsonyi szünete a holnapi nappal kezdődik s december 28-ig, szerdái tart, amikor már a rendes ülések lesznek. Ujcszándó-tól fogva január ötödikéig, esütörtökig ismét szünetet vesz. Előtte való napon, negyedélben pedig a Kuria teljes ülést tart, amelyen az elnök beszámol a legfelsőbb bíróság tavalyi működéséről s megtartják a szokásos választásokat.

§§ **A pletyka.** Azt a hírt terjesztette el vakfaki két kecskeméti leánykáról, *Guidrica* Mariskáról és *Csorba* Erzsébetről, hogy kedvesük van, még pedig közös kedvesük. A leánykák annyira elkéserítette az a csunya rágalom, hogy halálra szánták magukat. Az öngyilkosságot együtt akarták elkövetni. *Guidrica* Mariska marófogot vett, amelyből először *Csorba* Erzsébet ivott. *Guidrica* Mariska a másik leány vonaglásának látára elvesztette a bátorságát és nem ivott a méregből. *Csorba* Erzsébet belet a annyira összefogta a marófog, hogy tizenhat napig fektet beteg. *Guidrica* Mariskát emberélet ellen való kihágás címűn törvény elő állította az ügyészség. A kecskeméti törvényszék el is ítélte a leánykát nyolc napi fogságra, a budapesti ítélőtábla azonban megsemmisítette ezt az ítéletet és *földmentette* *Guidrica* Mariskát, mert nem bizonyított be, hogy ő biztatta volna föl *Csorba* Erzsébetet az öngyilkosságra.

§§ **Ítélet a Jenner-pörben.** Bécsből jelentik: A ma befejezett *Jenner-pörben* elítélték Jennert három évi súlyos börtönre sikkasztás büntetése miatt, *Koppstein* Vencelt bűnrészség miatt két évi, *Schüdel* Ferencot sikkasztás miatt egy évi, *Beubuchner* Miksát bűnrészség miatt nyolc hónapi súlyos börtönre, *Schüdel* Lipótot mint bünségédel és bűnpártolót három hónapi egyszerű börtönre, *Flick* Lajost öt hónapi egyszerű börtönre ítélték. *Auer* Viktóriát és *Beubuchner* Antóniát az esküdtek verdiktje alapján felmentették.

TAVIRATOK

A német kereskedelmi szerződés.

Berlin, december 22. Az osztrák és a magyar delegátusok előszörben Szőgyény-Marich nagykövettel találkoztak, azután megtartották első konferenciájukat a német szakelődökkel. A tárgyalás hecszu volt. Nem tikólják, hogy a nehézségek még nagyok, különösen az állategészségügyi egyezmény körül és a vizsgálati költségek befolyásától remélik,

REGÉNY

Detektiv-kisasszony.

Irtá: OLD SLEUTH.

(15)

— Ejnye, és vajjon miféle veszedelem fe-
nyegyet?

— Rossz társasága van,
Már nem mond! Életmódomat akarja ta-
lán megváltoztatni, miért?

— Erre okom van.
— Az ön beszéde még jobban izgató és most
már okvetlenül látnom kell a maga valójában.

— Ön már látott engem.
— Akkor szeretném újra látni, hogy család-
kezeltében felírisssem bájos arcát. Mindég jól
esik látunk azt, ki élelnek érdeklődéssel viseltetik
sorsunk iránt.

— Ha arcomat meglátja, akkor vége minden
regényességének.

— Hogyan?
— Ez igen egyszerű! A meddig nem látott,
nagyon szépen képzelhet. De mielőtt látott, akkor
nagyon szomorú valóra fog ébredni.

— Ne ámitson! Én szeretem az igaz valót!
— Nem, nem, elég hogy figyelmeztettem önt,
kerülje a rossz társaságot!

— De titokzatos idegen! végre is ki kell je-
lentem, hogy nekem rossz barátainak nincsenek.
— Azt ön azért mondja, mert nem lát tisztán.

— Nem látok, hogyan?
— Hát ön jónak tartja az ön társaságát?
— Ördög és pokol, letétem az álarcot arcá-
ról, ha önkényt le nem leszi.

Az apáca vidáman nevetett és elmondta Wil-
burnak, hogy hol és merre szokott járni, hogyan
tölti napjait, ismerte tetőtől talpig, még legapróbb
kis szokását is.

Henry elámult. Nem is utáta volna elhinni,
hogy valaki oly pontosan ennyi mindent tudjon róla.
— Önnek két arca van vagy talán az ember
szívébe lát, kérdezte kissé aggódva.

— Én csak nyitott szemmel látok és nyitott
füllel hallok.

— Hát mutassa meg arcát!
— Mily balgák a férfiak! Már mondtam: öreg
asszony vagyok. Vidám könnyűvérű hölgyecske
aligha adna önnek olyan jó tanácsot, mint a minő-
vel én látom el.

— Meg vagyok róla győződve, hogy ön nem
öreg, hanem fiatal és szép.

— Bolondság!
— Nem bolondság. Nekem is van szemem ép-
pen úgy, mint önnek. Öreg asszonynak nem lehet oly
olyan szép keze, mint önnek van.

— Isten önnel lovag! Én figyelmeztettem —
vigyázzon! És most még egyszer Isten önnel!

A szürke apáca felállott a székről, annyire
feült, mikor bejöttek a terembe és úgy tett mintha
el akarna távozni.

Wilbur Henry gyöngéden megfogta karját
és azt mondta:

— Nem, nem, ön nem mehet így el. On olya-
nokat mondott nekem, hogy azok után okvetlenül
látnom kell arcát.

— Engedjen, mert mennem kell.
— Nem az nem lehet. Én nem akarok gorom-
báskodni, de tudja háboruban és a szerelmekben min-
den meg van engedve. Ön igazán elbájozt engem és
én okvetlenül látni akarom.

— Megálljon!
A lovag megfogta a nő álarcát, ez azonban meg-
ragadta a férfi karját és hangosan kiáltotta:

— Nem szabad!
Henry azonban nem távozott és letépte arcá-
ról az álarcot. Mikor meglátta a szürke apáca
gyönyörű arcát, ámulva meredt rá. Abban a pillan-
atban látta meg egy ur a szobába. Fantázia-
kosztium volt rajta.

Henry vissza adta a bosszankodó hölgynek az
álarcot s így szólt:

— Bocssássa meg, ezt a merész tettemet, de az-

ért voltam olyan vakmerő, mert láttam, hogy ön
milyen jól ismeri magánügyeimet.

A bosszankodó kifejezés eltűnt a nő arcáról
és bájosan mosolygott.

— Megbocsátok önnek.
Ezt az egész jelenetet végig nézte az idegen
álarcos és úgy látszott, mintha nagyon érdekelte
volna a dolog. A szürke apáca újra álarca mögé
rejtette arcát és miután megindultak, Henry így
szólt hozzá:

— Ismerlek!
— Valóban?
— Igen!
— Hát hol láttál?
— Te vagy az a hölgy, akivel nem rég az ut-
cán oly illetlenül viselkedtem.

Ezután igen kellemesen beszélgettek egymás-
sal, aztán Henry táncra hívta a szép hölgyet.

Két óra hosszáig mulattak igen vidáman
együtt.
Wilbur Henry oly jó kedvű volt, mint még
soha.

Anióta a fiatal leányt azon az emlékezőtes es-
tén először meglátta, azóta, mint valami édes álom,
folyton előtte lebegett bájos arca és most, hogy
viszontlátta, teljes ragyogó szépségében, valami
csodálos érzéssel télt meg szíve.

Közeledett az éjfél, amikor az álarcosoknak
le kell tenni az álarcot.

Henry elragadtatva beszélgetett bájos táncos-
nőjével, amikor az hirtelen felkiáltott:

— De most már mennem kell!
— Nem, nem, én hazakisérlek.
— Ez nem lehet.
— És miért nem?
— Azt nem mondhatom meg.

Henry hirtelen valamit gondolt s aztán a leg-
nagyobb aggodalommal így szólt:

— Szabad egy kérdést intéznem önhöz?
— Nevemet szeretném tudni, ugy-e?
— Igen, de nem ezt akartam kérdezni!
— Nos, szóljon!
— Ön talán férjnél van?
A szürke apáca vidáman nevetett, aztán így
felelt:

— Nem mentem még eddig férjhez.
— Hogy hívják?
— Nevemet nem mondhatom meg!
— Miért ez a titkolózás?
— Azt majd később megtudja.

A titokzatos leány felállott és a ruhatarba
indult. Henry vele akart menni, de a leány így
szólt:

— Kérem, ne kövessen! Igérje meg becsült-
szavára, hogy ezt nem teszi.
— Egy feltétel alatt!
— És az?
— Ha megígéri, hogy legközelebb találkozza-
m önnel,
— Mikor?
— Holnap!
— Hol?
— Az nekem mindegy!

A hölgy megígérte a találka helyét és idejét,
aztán elsielt.

Wilbur Henry feltűnő szép, de igen szegény
ember volt és ezt tudva, sohasem foglalkozott ko-
molyan a leányokkal.

De most úgy érezte, hogy szíve fogva van.
Ezt az érzését még az is erősítette, hogy olyan regé-
nyes körülmények között ismerkedett meg a szép
hölgyvel és amint minden ember életében rend-
szerint váratlanul jönnek a legmeglepőbb esemé-
nyek, úgy történt az Wilburral is, maga sem tud-
ta, hogyan, de kénytelen volt bevallani, hogy szíve
éppen akkor sebződött meg, amikor arra egyáltalán
nem gondolt. Szívesen követte volna álarcos barát-
nőjét, de mivel megígérte, hogy nem teszi, azzal
vigasztalta magát, hogy holnap úgy is találkozhat.

Eközben a szürke apáca magára öltötte min-
dennapi ruházatát és a kijárat felé törekedett, ami-
kor hirtelen egy hang a következőket sugta fülébe:

— A francia komorna nagyon hamar elcsaj-
tította az angol nyelvet, ez igazán csodálatos!
A megszólított leány hátrafordult, hogy meg-
nézze, ki sugta fülébe ezeket a csodálatos szavakat,
de nem volt ott senki, csak néhány álarcos nő.

Goelet Kaete-nek ebben a pillanatban észbe
jutott, hogy amikor Wilbur letépte arcáról az ál-
arcot, egy idegen ember állott a terem küszöbén.

Rögtön tudta, hogy ez az ember felfedezte
titkát.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Arulás.

Ez a körülmény nagyon kellemetlenül érin-
tette; mert hogyha most felismerték, akkor bizo-
nyos irányban elveszítette a játékokat.

Még mindig ezzel a gondolattal foglalkozva, az
előtérmen át az utcára ment és egy kocsiábaült.

Miután abba a kocsiábaült, amelyre jött, is-
merte a kocsist is és így nem is mondta meg neki,
hogy merrefelé hajtson.

Mielőtt a kocsi elindult, gondolataiba mélyed-
el és nem is vette észre, hogy a kocsi gyors menet-
ben haladt előre és hogy már nagy utat teltetett
meg.

De hirtelen magához tért és kinézett az ab-
lakon; de abban a pillanatban összeresztett és fel-
kiáltott:

— Árulás! De aztán mindjárt visszadől a
kocsi párnájára, mint aki megnyugodott sorsában
és várja a következőket.

Más közönséges asszony ilyen esetben sikol-
tott, lármázott volna, de detektiv-kisasszony telje-
sen hűdegen viselkedett és azon gondolkodott, hogy
a mostani körülmények között mi a tennivalója.

Először azt gondolta, hogy legjobban volna, ha
hirtelen felrántaná a kocsi ajtaját és kiugrana belőle,
de rögtön észbe jutott, hogy ez nem volna jó.

Miután még egy darabig gondolkodott, azt
mondotta magában:

— Az lesz a leghelyesebb, ha bevárom, mi
fog történni! Legalább ily módon pontosan megta-
dom, hogy mit akarnak tőlem és hogy mely irány-
ban kell óvakodnom.

Goelet Kaete személyes biztonságát egy csep-
pet sem féltette.

Erre a célra el volt látva mindenféle segéd-
eszközökkel és tudta, hogy bármilyen körülmények
között meg tudta védeni magát, bárha nagyon fiatal
leány is.

Pár perccel előbb vette csak észre, hogy a vá-
rost már elhagyták és a kocsi valami közeletlen
uton haladt előre.

Mikor megállott, két férfi lépett a kocsihoz,
mindkét oldalára állottak és az egyik ezzel a szav-
akkal nyitotta ki annak ajtaját:

— Ne féljen, önnek egy hajszála sem fog
meggörbülni, egész nyugodtan térhet majd haza!

— A legkevésbé sem félek, — felelte hideg-
vérrel a fiatal leány.

— Kiszáll?
— Természetesen!

Detektiv-kisasszony kiugrott a kocsiából, felné-
zett a kocsiira és hidegen, nyugodtan, mintha mi
sem történt volna, azt kérdezte:

— Talán tévedésből jött erre?
— Nem, asszonyom! Az ön férje parancsolta
meg nekem, hogy ide hozzam.

— Ejnye, ön férjét kerestem számomra, ez szép
öntől. Azonban kedvesem, én ismerem magát, tud-
dom, hol lakik és magának felelnie kell azért, hogy
engem épen és egészségesen hazaszállít.

— Hát ön nem itt lakik, asszonyom?
— Maga nagyon jól tudja, hogy nem! Tehát
várni fog addig, míg vissza nem jövök, hogy aztán
hazaszállíthasson. Hallja, ha előbb el merne menni,
akkor személyes biztonságát kockáztatja meg.

Aztán megfordult és a férfiak egyikéhez egész
hidegen így szólt:

— Uram, most már készen vagyok és szeret-
ném látni azt a kis farsangi meglepetést, amit szá-
romra készítettek.

— Kérem erre felelni, — mondotta az egyik férfi
olyan hangon, amelyből kiértett, hogy nagy zavár-
ban van.

(Folytatjuk.)

A helyi értékek piacán Kereskedelmi bank részvények 2970, Franklin 493.50 és Adra 441-445 koronával kerültek forgalomba.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 korona, 8 napra 8-10 korona, decz. végére 18-20 korona.

Az utótőzsde irányzata is tartott volt.

Zárításkor maradt: Osztrák hitelrészvény 674.- Magyar hitelrészvény 803.30 Osztrák-magyar államvasút részv. 647.75 Déli vasút részv. - Leszámitoló bank részv. 483.50 Jelzőbank részv. - Rimamurányi vasút részv. 515.- Közut vaspálya részv. 570.- Városi villamos vasúti részv. 837.50 - Erzsébet szanatórium sorsjegyek 9.35 - koronán

kor. Magyar hitelrészv. 862.50 - kor. Angliabank 291.50 - korona. Alphei bányarészvény 495.50 - 496.- kor. Osz. k-magyar államvasúti részv. 643.25 - 648.50 kor. Rimamurányi vasút részv. 516.10 - 516.25 kor. Májusi járadék 100.20 kor. Magyar aranyjárdék 118.55 kor. Magyar koronajárdék 98.- kor. Osztrák koronajárdék 100.35 kor. Dohány részv. - Török sorsjegy 131.75 - 132.- Adria - Magy. általános közbányja - - - - - Eszackmagy. közsén - - - - - korona.

A déli tőzsdén nagy lanyhaság mellett hanyatlottak az árfolyamok. Prágai vasút 2358, Cseh banya 1420 és Brúsi közsén 6.5 koronán.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 673.75 - kor. Magyar hitelrészvény - - - - - 802.- kor. Unionbank 587.- kor. Angliabank részv. 291.50 - kor. Osztrák magyar államvasúti részv. 647.75 - Déli vasút részv. 83.25 kor. Magyar koronajárdék 98.- kor. Alphei bányarészvény - - - - - kor. Rimamurányi vasút részv. 516.- kor. Török sorsjegy 130.75 - - - - - kor. Májusi járadék 100.20 kor. Osztrák koronajárdék 100.35 Dohány részv. - - - - - korona

A déli tőzsde zárlata lanyha, csak Union-Bank részvények emelkedtek. Prágai vasút 2355. A magánamattal 37/10 százalékos.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 673.25 - korona. Magyar hitelrészvény 802.50 - korona. Angliabank 291.25 kor. Alphei bányarészvény 494.75 - - - - - kor. Osztrák-magyar államvasút részvény 647.60 - - - - - kor. Déli vasút részvény 83.25 - - - - - korona. Rimamurányi vasút részvény 515.- korona. Májusi járadék 100.20 korona. Magyar aranyjárdék 118.55 korona. Magyar koronajárdék 98.- kor. osztrák koronajárdék 100.35 kor. Dohány részv. - - - - - Török sorsjegy 130.75 korona.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904. december 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Flirt.
Virgátek 3 felvonásban. Irta: Ferenczy Ferencz.

Személyek:
Willenstein Rákosi
Sándor grófné Helvey
Titech Nagy
Stadinszky Gal
Stadinszky Lányó
Erika Webera Kőrösi
W. deán baróné T. Deák
Fantine Koczki
Gróf Tati Helényi
Marosi Mihály
Marosi D. Ligeti
Dionáné Pánelvne
Margitné Mezősi
Vera B. Lukóci
Báró Rodák Császár
Bizlay Ryszahy
Jezovay Deszó

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:
Szombaton: A színház sára.
Vasárnap: d. u. A vengyeros, este: Ván lányok.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

Heti műsor:
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: A kecskeráncz.
A csavargó és a királyleány.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kury Klára és Z. Bárdi Gabi vendégléptelői

A rátorított királykisasszony.

Mesejáték 5 felvonásban. Irta: Holger Drachmann. Magyar színe alkalmata: Heilai Jenő. Zenéjét szerzezte: Jakabó Viktor.

Személyek:
A király Ujvári
A királykisassz. Kury m. v.
Eszaki hercegné Z. Bárdi m. v.
Csipcsup Matty Kovacs M.
Füzerezeniam. Pesti K.
Kaptány Lubinszki
Dalos Bako
- - - - - Bencsényi
- - - - - Szécsi
- - - - - Hollo
- - - - - Képesi
- - - - - Zombori
- - - - - Pfaff
- - - - - Dehli
- - - - - Rusnyák
Kücsárné Iszóné
Pozsákcs Kiva
Szentéle Doktor

Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: d. u. A vengyeros, este: Rátortított királyleány.

VIGSZÍNHÁZ.

Fanyar gyümölcs.
Vígjáték 3 felv. irta: Harco R. Fordította Heilai Jenő.

Személyek:
Elena Sc. Varsány
Ernsto Hegedűs
Gustavo Fenzyesi
Nino Lovigiani Tanay
Violetta Elena Komlóssy
Ciro Bárdi
Carlo Kassay
Szobalány Jancsó

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap: d. u. Diákélet.
Vasárnap este: Szécsenek.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Huszárvér.

Operette 2 felvonásban, előjátékkal. Stein és Landenberg szövege nyomán fordította Ruttkai György és Mircsi Adolf. Zenéjét szerzezte: Mader Rezső.

Személyek:
Barányi B. Szabó
Kollath Sallai
Rozsokai Górély
Csankóy Cségo
Csepelenzky Soyom
Abay Marlon
Sikla Télián
Kispál Székelygábor
Fényes Rácz Márton

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:
Vasárnap: d. u. A drótosít, este: Huszárvér.

KIRÁLYI SZÍNHÁZ.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi költsé előadásában. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heilai Jenő szövegét szerze: Kacsón Fongács de.

Személyek:
Kokoricza Jancsi Padák
Luska Modgyaszay
A gonosz mostoha Székely
Strázsmester Vécsey
Egri Ferencczy
A francia király Németh
A királykisasszony Bábo

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:
Egész héten: János vitéz.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 óraker.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar államadósság.	
PéNZ	ÁRU
Arany. med. 119.75	119.25
Koronajárdék 98.-	98.20
Koronaj. utim. nov.-re 98.-	98.20
Koronaj. 31/2% 88.80	89.30
Vaskapu-köl. 82.-	82.-

1870. áll. ny.-k. 200 K.-as 209.-	212.-
Magy. földt. hermt. 98.-	99.-
Törv.-szl. jelz. földv. kötv. 92.50	92.50
Tiszai nyor.-kötés. 500 K. 163.50	163.50

b) Osztrák államadósság.

Papírj. feb.-aug. 100.-	100.50
Koronaj. 100.-	100.50

c) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Temes-Béga-társulat 4% 97.50	97.50
Bankok:	
M. jelz. hitelb. 291.-	298.-

Ugyanaz nov. 525.-	625.-
M. keresk. r.-l. 573.-	575.-
M. lezám. bank 463.25	463.75
M. tkp. közp. 1070.-	1100.-
Osztr. hitelb. 674.-	674.50
Osztr.-magy. b. 1640.-	1650.-
Pesti m. keresk. kedelmi bank 2970.-	2972.-
Osztraijeji. r.-l. 1865.-	1875.-

Takarékpénztárak.

Magy. áll. tkp. 648.-	648.-
Orsz. közp. 1737.-	1745.-
Pesti hazai 16450.-	16500.-
Ugy. tul. jog. 9275.-	9275.-
Ugy. interim 9275.-	9275.-

Biztosító-társaságok:

M. jég-és vízv. 865.-	866.-
bitz. 340.-	350.-
Nemz. biztosít. 2050.-	2100.-
Pannónia víbit. 2050.-	2100.-

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Nicholson 218.-	223.-
Rimamurányi 515.-	515.50
Schick 352.-	360.-

Külföldi vállalatok részvényei.

"Hungaria" mű- 630.-	630.-
traga 280.-	285.-
Köbányai polg. 875.-	882.-
M. szerző 1850.-	1854.-
M. csoportorip. 239.-	301.-
M. villamosgáz 600.-	610.-
Nemzetk. vil- 600.-	610.-
lamosság 600.-	610.-
Nemzetk. vag- 600.-	610.-
gonk. 4% 600.-	610.-
Royal-szálló 600.-	610.-

Bányák és téglagyárak.

M. ál. közsénb. 350.-	355.-
M. keramiat 179.-	185.-
Ságotarján 583.-	587.-
Ulák téglaz. és 318.-	320.-
mezsgyété 318.-	320.-

Közlekedési vállalatok részvényei.

Ugy. élv. jegy. 115.-	120.-
bpest-Ujpest- 180.-	182.-
rakosp. vill. 90.-	90.-
Déli vasút 880.-	880.-
Uz. nov. ut. 330.-	330.-
Magy. közp. r. 482.-	492.-
Osztrák hitel- 163.-	175.-
államvasút 648.-	648.50
Ugy. máj.-ra 648.-	648.50

Sorsjegyek.

Ugy. o. felülb. 28.50	30.50
Olvasz vörös-k. 42.-	44.-
Ugy. o. felülb. 45.-	47.-
Osztr. vörös-k. 54.-	56.-
Osztrák hitel. 482.-	492.-
államvasút 163.-	175.-
Ugy. máj.-ra 648.-	648.50

Pénzmekek.

Német bir. b. 117.57	117.57
Francia bígyó 95.29	95.52
Olvasz bígyó 95.29	95.59
Római bígyó 93.00	93.20
Szerb bígyó 94.-	95.-
Rubei 254.-	255.-

A bécsi gabonatorzsde.

Az irányzat teljes üzletelenség mellett lanyha maradt.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde üzletelenség volt az alacsony külföldi jegyzésekre az a közeledő ünnepekre való tekintettel. Az irányzat azonban szilárd maradt. Csak a petroleum értékek hanyatlottak. Jó hatással volt az a hír, hogy a Németországgal folyó tárgyalások kedvező stádiumba jutottak. A halasztás könnyven ment, mert a bankok 4% - 4 1/2 százalékkal kínálták a pénzt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 674.25 - 674.75

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagyzsuzó-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató

Ma és mindennap

TORTAJADA

a világhírű spanyol táncosnő

VENUS A FÖLDÖN

Líncke nagy operette.

ROLAND BILI és WILI FRANKLINS
luzienista. excentrikusok. remek tornászok.

Rendez helyárak.

A télközvetlen reggeli 8 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangverseny.

Cseplőgépek

Lokomobilok

Magánjárom

Cseplőkészlet

Hat lőerejű utmozónál és 48 cseplőgép kevesebb használt jutanyos árban eladó.

HORVÁT és HERCZEG Budapest, Lehel-utca 8.

Magyarnak Pecs! Németnek Bécs!

10 évi jótállással!

A legjobb és legmegbízhatóbb járásu órák egyedül

SCHÖNWALD IMRE

órásmeister és ékszerésznél PÉCS Király-(Fő)-utca

Finom „Kurooz” ébresztő óra ára . . . kor. 2 80
„Kinizsi Pál” kitűnő nikkell ébresztő óra, nagyon erős és kellemes csengéssel kor. 5 60

Neustein Pülöp

Cukrozott hashajtó labdaccai

melyek évek óta beváltak és előkelő orvosok által gyengéd hashajtó, vértisztító és feloldó szer gyantán melegen ajánlatnak.

Bismark út mentén a varjúk: teljesen ártalmatlanok. Cukrozott kőszék miatt még gyermekek is szívesen veszik. - Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fill., egy teljese, mely 8 doboz, tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 koronás.

Csak Philipp Neustein hashajtó labdaccai használják. Valódi, ha minden egyes doboz hátulja törvényileg bejegyzett védjegyként „Szent Lipót” van eldávva, piros-fehérre nyomtatva. Törvényesen bejegyzett dobozunk használata utánhasznát és csomagolásunk „Apostolok Philipp Neustein” aláírásával legyenek ellátva.

PHILIPP NEUSTEIN

gyógyszerár. „Szt. Lipót”-hos Bécs, I., Planckengasse 6. Főraktár Magyarországra részére: Török József gyógyszerész Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám.

A „Szönyeg-Otthon”

VII., Kerepesi-út 10. Sip-utca sarkán a karácsonyi vásár miatt este 10 óráig nyitva tartja az összes helyiségeit.

Minden szöveges hirdetésnek a kiadóhivataltól... Vastagabb betűkkel 8 fill.

Kiadóhivataltól: V., Nádor-utca 34.

APRÓ HIRDETESEK

Állást keresők... 16 EVES... 36 EVES

Állást keresők

16 EVES... 36 EVES... Állást keresők... 8204

Butor.

BUTOROK... 6662

Penz.

KÉSZPÉNZKÖLCSÖNT... 6885

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 6678

Különfelek.

Különfelek... 1602

Butorok

Butorok... 6662

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 6678

Levelezés.

Levelezés... 8390

Videkinek.

Videkinek... 8390

Oszi Roza 33.

Oszi Roza 33... 8388

Ghymay Hercegnő

Ghymay Hercegnő... 8387

Kedves Annuskám!

Kedves Annuskám!... 8387

Betöltendő állások

Betöltendő állások... 8403

Állást keresők

Állást keresők... 8403

Penz.

Penz... 8403

Készpénzkölcsönt

Készpénzkölcsönt... 8403

Butorok

Butorok... 8403

Penz.

Penz... 8403

Készpénzkölcsönt

Készpénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt... 8403

KÉRJE... 1000 ábrával... 1297. sz. (Csehszlovákia)

Fejűts... 6 K-tól... 100 drb. postacímjeggyel...

FÉRFI ÉS NŐI... nemzeti betegségek... DR. KAJDACSY... Budapest, IV., Kilyó-u. 5.

Gyógyítható a sérv?... POLLITZER MÖR ÉS FIA... Budapest, V/8. Deák Ferenc-utca 10. szám.

„Újtások kezdőgyűrűs csapatgyakorlati”... Vevők vagy eredményesek keresztetnek... RUDDOLF MOSE Wien, I. Sellerslatte 2. sz.

Minden hölgy és ur... Diana-hajszeszt 4 kor-ért... ERÉNYI BÉLA... BUDAPEST, Károly-körút 5/N.

Biztos gyógyulást keresőknek... nemzeti betegségben szenvednek... Dr. Garai Antal... Budapest, VI. ker., Andrásy-utca 24. sz.

Minden férfinak nélkülözhetetlen!... VEDEKEZÉS... a fertőző nemi betegségek és tuberkulózis ellen...

A „HÓDÍTÁS ESZKÖZEI”... a szépségápolás bibliája... ERÉNYI BÉLA... BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 2. SZ.

207101-904. C. I. Magyar királyi államvasutak. Hirdetmény. Nyugotmagyar-osztrák vasuti kötélek.